

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za in-
zemstvo Din 40.—; neobvezno.

Ogled po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljovi u. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 493Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri poštnem čeku: zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 2. februarja.

Včeraj smo na tem mestu poudarjali potrebo političnega dela v strankah. Opozarjali smo na neizmerni skriti kapital v tisočih napredne inteligence, ki ji strankarsko delo ni simpatično in se mu odteguje.

Kakor je v državi s parlamentarnim demokratizmom vsakemu razvidno, da od skupščine in poslancev zavisi vse, in da je torej treba paziti, da skupščina obvladajo stranke z dobrimi idejami in ljudmi, tako je na drugi strani gotovo, da ni vsakdo pozvan ravno za politično delo v prvih vrstah in ne razpolaga s potrebnimi živci za to. Eni so več, drugi so manj borbeni, eni želijo biti takorekoč stalno na fronti, drugim ni všeč, da bi bili eksponirani. Tu je treba najti pravo sredino. V demokratični državi politika ni »privatna stvar«. Vsi moramo vsak po svoje in v svoji vlogi javno delati, ni pa možno zahtevati, da vsi na enak način stojimo v ospredju. Toda eno je gotovo: Nihče se popolnoma odteguje ne sme.

Pred nami je torej problem delitve dela. Če ga dobro rešimo, smo zaposlili v produktivne nacionalne svrhe tisoče sil, ki se sicer čutijo odbijane in nevarne. Na drugi strani pa s primerno pridelitvijo dela nismo izpostavljali ljudi v nevarnosti in težave, ki njihov položajem in temperamentom ne odgovarjajo.

Danes se more reči, da se naše nacionalne stranke v državi nahajajo v pripravi na veliko pregrupacijo. V zvezi s tem je zlasti napredna fronta v Sloveniji stopila v zadovoljiv stadij postopnega urejevanja in boljše razporeditve dela zaposlovanja.

Delokrog je neograničen. Izza prevrata je naša gospodarska in kulturna proizvodnja silno napredovala. Socialnega posla vseh mogočih vrst je toliko, da zmanjkuje moči, ki bi vsaka z delom otvorila zopet nove potrebe in uspehe.

Se so ljudje, ki samo nagajajo in polena mečejo. Premišljajo, kako bi peska nasuli v stroji, da bi bilo vsaj za hip ugodnejše njihovi revščini. A ti ljudje so danes že zelo postavljeni v kot in sabotaža njihova jim bo prste pošteno osmodila. Otročje samoljubje in zamerljivost izgubljata na veljavi. Še se dogajajo slučaj, da inteligenca nekako milost dela, ako sodeluje s priroditim narodom, a močno se varajo oni inteligenti, ki mislijo, da so nenadomestljivi in pozabljajo, da z domišljavostjo samo sebe udarjajo in se izključujejo iz splošnosti.

Pravi inteligent dobro vé, da posameznik in če je tudi dovršil univerzo ali učiteljske, ni še središče sveta, ampak da se treba živeti v skupne velike cilje, za katere se uvrsti v fronto vsak v svoji vlogi. Smisel za organizacijo raste in to tako, da ne čakajo samo naredbe od zgoraj, ampak da si sam odrediš primeren delokrog in daješ pobudo za nove akcije. Speče sile se zbuja in zadovoljno vidijo, da imajo v neposredni bližini polno socialnega delokroga, ki jih more osrečiti.

Naša želja je, naj bi v napredni Sloveniji še v večji meri nastopila prestrukturacija k skupnemu smotnemu delu, naj bi se desetstotni zakonitost talentov začeli četudi skromno, a trdno premikati v skupni smeri.

Trdi se, da je vse delo enako vredno. To je res, ker je vsako delo potrebno in brez dela rudarja ne bi bilo dela inteligence duha. Samo eno delo je deficit: tisto, ki ovira in podira, ki ovira in sumniči. Takega dela naj se napredna inteligenca otrese in svetlo svoje lice obrne napram velikemu našemu cilju: Slovence spraviti do čim najvišje kulture in civilizacije, da bodo v svojem velikem narodu njeni pionirji in graditelji.

Novinarska uredba

Beograd, 2. februarja. n. Minister za izenačenje zakonov dr. Srškić je sprejel danes člane uprave Jugoslovenskega novinarskega združenja, in razpravljal z njimi o uredbi o novinarjih in o pokojniškem skladu novinarjev. V glavnem je bil sprejet načrt uredbe, kakor ga predlaga Jugoslovensko novinarsko združenje. Napravljenih je bilo še nekaj korektur. Minister si je pridržal pravico, da zaslji Udrugo je lastnikov listov in čuje njihovo mnenje. Posvetovati se mora tudi s finančnim ministrom. Potem bo sklical, kakor je danes izjavil, anketo lastnikov listov, nato pa skupno anketo obeh strank, novinarjev in časopišnih podjetij, da se definitivno redigira uredba o novinarjih in o pokojniškem skladu. Minister dr. Srškić je obljubil, da bo zadevo čim najhitro pospešil.

Usoda voditelja džemijeta

Beograd, 2. februarja. p. Prvostopno sodišče v Kosovski Mitrovici je potrdilo preiskovalni zapor, v katerem se nahajata bivši džemijetovski poslanec Ferid beg Draga in njegov tovariš »Ham Čerkez na podlagi § 85. k. z., t. j. zaradi zveze s sovražnikom države, zaradi zlorab in nasilja za okupacijo in zaradi poskušnega umora.

„Situacija je mučna in motna“

Izjave odličnega člana vlade našemu dopisniku. — Nikdo ne ve, kaj prinese najbližji čas. — Po izvršenem »štedenju« prihaša no vo povišanje budžeta.

Beograd, 2. februarja. p. Čeprav se je min. predsednik Pašić povrnil iz inozemstva v Beograd in zboruje Narodna skupščina, postaja politični položaj vedno bolj nejasen. Povsod, zlasti pa v vladnih vrstah, naglašajo, da je situacija mučna in nevzdržna in da nihče ne ve izhoda iz zagate, v katero je zabredla vladna koalicija. Zato tudi nihče ne more vedeti, kako se bodo stvari nadalje razvijale. Pričakovali so, da bo g. Pašić takoj po svojem povratku v prestolico začel s čiščenjem položaja; zato so se že čule najrazličnejše kombinacije. Sedaj pa vse kaže, da tudi g. Pašić ne ve več izhoda in da sklicanje zbornice ni pospešilo razvoja stvari.

Tudi današnji dan ni prinesel nič novega. Narodna skupščina danes ni zborovala radi katoliške Svečnice. Jutri se začne splošna debata o državnem proračunu. V imenu vlade poda ekspozice zastopnik fin. ministra Uzunović. Računajo, da se povrne fin. minister dr. Stojadinović iz Amerike koncem februarja in da bo splošna debata o budžetu nemara potekala brez nje. Vsekakor bo razprava izredno živahna.

Politični krogi sledijo z največjo pozornostjo izjavam prosvetnega ministra Stjepana Radića, ki jih daje na svojem agitacijskem potovanju po Bosni in Dalmaciji. Njegove izjave se najrazličneje komentirajo in, kar je naravno, še bolj postružujejo itak napete razmere med radičevci in radikali. Vsi radikali brez izjame na skupaj in koterije so nezadovoljni s postopanjem Stjepana Radića. To njihovo razpoloženje je prišlo do izraza tudi na današnji kratki seji radikalnega kluba. V gotovih krogih so mislili, da se bodo dale odstraniti težkoče v vladi, ako se izloči iz kabineta Stjepana Radića. Vendar je to danes toliko kot nemogoče izvesti, ker je navzlic raznim poskusom ostal precej discipliniran, skorajvno tam ne manjka ljudi, ki bi se radi osvobodili svojega šefa. Ako bi Radić svoje pretnje res izvedel, pride vlada v krizo še pred donošenjem budžeta.

Zvečer od 5. do 8. je bila konferenca radikalnih ministrov pod predsedstvom g. Pašića. Po konferenci so ministri izjavili novinarjem, da je vsa seja veljala proučevanju položaja zlasti v klubu donošenja proračuna itd.

Ostri napadi na Radića v radikalnem klubu

Radiću očitajo, da se iz strahu obdaja s celim orožniškim kor-
donom. — Nervozno razpoloženje v radikalnem klubu.

Beograd, 2. februarja. p. Radikalni klub je imel zvečer kratko sejo, v kateri bi se naj vršila razprava o državnem proračunu. Poslanci pa so osredotočili svojo pozornost na neljube ministre. Poslanec Stojadin Pavlović je ostro nastopil proti Stjepanu Radiću, češ, da spravlja državo ob moralni kredit, ker kot minister zabavlja po shodih. Tako se pred narodom razburja, da imamo preveč orožnikov, a sam se je tako obdal z žandarji, da je nečuvno. Njegovo ministristvo ima pravo orožniško posadko in še poslanci se komaj pretolčejo skozi njegove straže. Posl. Pavlović je zahteval od predsednika Živkovića, naj poskrbi, da se te nevzdržne razmere že enkrat odpravijo, češ, Radić naj se vendar ne boji tako, saj mu nihče noče nič žalega. Posl. Stevan Maksimović je trdil isto o ministru za šume in rude dr. Nikiću in rekel, da poslanci ne morejo „to ministristvo, da pa prav lahko pride

Kasneje je imel vaš dopisnik priliko govoriti z vplivnim radikalnim ministrom. Od njega je izvedel, da smatrajo radikali za g. Pašićem vred situacijo za zelo motno, v prvi vrsti zato, ker se nihče ne ve, kaj Stjepan Radić pravzaprav hoče. Ne poznajo še prav vzrokov, ki vodijo Radića pri tem, da razbije današnjo koalicijo. Radikalni krogi čakajo sedaj, kako se bodo stvari dalje razvile, vendar pa iščejo poti, da parirajo Radičev udarec. Omenjeni minister se ne ve, kakšna kombinacija bi mogla slediti sedanjim vladnim koalicijam. Ne veruje v resničnost vesti, da bi del davidovičevcev in muslimani glasovali za proračun, ako razbijejo radičevci koalicijo, še predno je budžet pod streho.

Zanimivo je, da nekateri radikali še vedno trdijo, da so si zagotovili glasovanje o proračunu v skupščini tudi, ako bi Radić s svojimi poslanci glasoval proti. Današnja »Reč« vidi izhod iz današnjega nevzdržnega položaja edino le v novih volitvah in pravi, da je akcija g. Pašića usmerjena na razvoj situacije v tem pravcu.

Popoldne je min. predsednik Pašić delj časa konferiral s predsednikom zbornice Trifkovićem in predsednikom finančnega odbora dr. Radonićem. V radikalnih vrstah se vedno bolj očitno kaže bojazen, ali bo Narodna skupščina mogla sprejeti proračun pravčasno. Bosanski radikali zahtevajo, naj pride v budžet še nekaj naknadnih kreditov, da bi imeli na razpolago kakih 150 milijonov za povračilo vojne škode v Bosni in Hercegovini. Amandmane v višini 60 milijonov je prijavil tudi St. Radić. Isto so storili tudi skoraj vsi drugi ministri. Vse kaže, da bo z naknadnimi krediti morda še prekoračena prvotna vsota 12.900 milijonov dinarjev. Zmanjšani proračun je vrnovljen v zmanjšanim izdatkov. Vlada je sedaj v velikih stiski, kako bo našla kritje za te nove izdatke.

Beograd, 2. februarja. r. Ministrski predsednik Pašić je bil dopoldne dalje časa v radikalnem klubu, kjer se je posvetoval z različnimi veliki o razpletu krize in o razpravi o budžetu, ki se začne jutri v skupščini. Kasneje je sprejel v svojem kabinetu predsednika radikalnega kluba Živkovića.

vani — vsaka dama. Tudi on je zahteval od predsednika radikalnega kluba remediure. Posl. Gjorgije Čirić je protestiral proti temu, da velik del prošnji in pritožb ne pride pred oltar skupščine. Posl. Milorad Vujičić je vprašal predsednika Živkovića, zakaj ne prihaja notranji minister Maksimović na sejo skupščinskega odbora za proučevanje zakonskega načrta glede nošnje orožja, da bi ta odbor mogel vendar enkrat končati svoje delo. Posl. Dušan Subotić je ostro napadal ministre, da toliko trošijo za vzdrževanje svojih avtomobilov, po 15.000 Din na mesec, in da niso pristali, da se ti krediti znižajo. Ker so bili radikalni ministri na konferenci pri gosp. Pašiću, se je seja kluba potem odgodila do jutri popoldne. Razpoloženje v klubu je zelo neprijetno. Opaža se splošna nervoznost.

Jutri dopoldne ima sejo Davidovičev demokratski klub.

Davidovičevci pripravljeni vstopiti v vlado?

Interesantne izjave posl. Angjelinovića. — Poskusi radikalov, da si zasigurajo hrbet pred Radićem.

Split, 2. februarja. n. Nocoj je odpotoval v Beograd davidovičevski poslanec Angjelinović, ki je pred svojim odhodom podal novinarjem zanimive izjave. Posl. Angjelinović se sicer ne ceni kot resnega politika, vendar je vredno za beležiti, da pride po njegovi izjavi še ta mesec do vstopa Davidovičevih demokratov v vlado. Skupina demokratov okrog Timotijevića, dr. Marinkovića in dr. Kumanudija stoji na stališču, da mora stranka priti v vladno koalicijo, in sicer čimprej, brez ozira na to, ali vstopijo v kabinet hkrati tudi muslimani. Edino Ljuba Davidović se še nekoliko pomišlja in okleva. Kakor je poslanec Angjelinović nadalje izjavil, da bo po njegovem mnenju tudi Ljuba Davidović revidiral svoje dosedanje stališče, naker se bo našel način za vstop v kabinet. Davidovičevci demokrate bi v novi vladi dobili tri ministre.

Beograd, 2. februarja. p. Radikalni smatrajo, da bo mogoče napraviti z davidovičevci aranžman, ki bi izliral Radičev pretnjo, da izpusti krizo in uprasti budžet. Posamezni radikalski prvaki so zadnje dni poskušali razpravljati tudi z SDS, ki pa stoji na stališču,

da se v nobenem oziru ne bo zadrževalo likvidacije sedanjega nemogočega stanja. Tudi pri muslimanih niso imeli radikali uspeha, pač pa izgleda, da jim je uspelo pridobiti nekatere poslance Spahovega kluba. Kar se davidovičevcev tiče, je treba poudariti, da je Veljkovičeva skupina intransigentna ter bi v slučaju, da se grupa Koste Timotijevića odloči za oportunistično taktiko brez dvoma izjavila konsekvence. Ljuba Davidović stoji, kakor znano, zelo pod vplivom dr. Veljkovića.

Grška vlada obžaluje nasilstva proti našemu narodu

Beograd, 2. februarja. n. Pred par dnevi so v makedonski vasi Soroviću, ki pripada sedaj Grčiji, vdrli Grki v tamnoško srbsko šolo in zažgali knjige. Na intervencijo jugoslovenske vlade je sedaj podal grški diktator Pangalos izjavo, ki je izšla tudi v službenem listu v Atenah, v kateri obsoja ta čin in odreja najstrožje preiskavo, da se kaznujejo krivci. Izjava dostavlja, da bo grška vlada storila vse, kar je v njenih močeh, da se ne kalijo odnosi dobrega sosedsstva.

Aktualnost razorožitvenega vprašanja

Odgoditev predkonference. — Švicarsko-ruski spor. — Premestitev sedeža Zveze narodov? — Senzacionalna vest o angleški sabotaži razorožitvenega delovanja.

Pariz, 1. februarja. d. Vseh pet članic Sveta Zvez narodov je izročilo glavnemu tajništvu predlog za odgoditev seje pripravljalnega odbora razorožitvene konference, ki naj bi se po prvotnem načrtu pričele 15. t. m. Dasiiravno Svet Zvez narodov ne na vaju nobenih posebnih razlogov za odgoditev, je skoraj gotovo, da želi pridobiti na času glede vprašanja diplomatskega spora med Švico in Rusijo in da se med tem časom pojasi sovjetsko stališče glede razorožitvenega problema oziroma glede sodelovanja sovjetov pri konferenci.

Zanimiva so v tem oziru poročila, ki prihajajo iz belgijske prestolice. Kakor se zdi, podpira belgijska vlada sovjetsko stremiljenje po premestitvi sedeža Zveze narodov iz Švice v Bruselj ali v katero drugo belgijsko mesto. V Bruslju so namreč mnenja, da je sodelovanje Rusije večjega pomena nego vprašanje sedeža Zveze narodov. Isto časno pa poročajo iz Ženeve, da bo tamonjši mestni občinski svet zahteval pri zvezi ni vladi, da mora ostati sedež Zveze narodov na vsak način v Ženevi.

Do sedaj še ni prišlo do nikake kompromisne formule med švicarsko in sovjetsko vlado. Zvezni svet je na svoji zadnji seji sklenil, da je načelno pripravljen priznati odškodnino šeri Vorovskega toda s pogojem, da se istočasno reši vprašanje odškodnine švicarskim državljanom, ki so bili oško

dovani radi posledic ruske revolucije.

Veliko pozornost je vzbudil v političnih krogih članek »Manchester Guardian«, v katerem ugleden liberalni politik ostro napada Baldwin, češ, da sistematično sabota razorožitvena stremiljenja. List pravi, da se je Poljska že izjavila za znižanje svojih vojaških izdatkov na polovico in da hoče to izvesti v popolnem sporazumu s Francijo, ker je uvidela, da ni mogoče misliti na razorožitev Nemčije in Rusije, dokler ne skri Poljska svoje vojske. Ko je Baldwin va vlada zvedela za to namero, je intervenirala v Varšavi, naj bi ostalo število poljske vojske neizpremenjeno, ter je opozorila na nezmanjšano rusko nevarnost. Obenem je angleška vlada sporočila zunanjemu ministru Skrzynskemu, da bi Anglija ne mogla podpirati poljske zahteve po stalnem zastopstvu v Svetu Zvez narodov, ako se izvede nameravana redukcija poljske vojske.

London, 2. februarja. l. Zunanje ministristvo demantira vest »Manchester Guardian«, češ, da bi Anglija ne podpirala poljske želje po sedežu v Svetu Zvez narodov, ako ne zniža Poljska svojih vojaških izdatkov.

Washington, 2. februarja. s. Kakor se izve, ameriška vlada ne ugovarja prošnji Sve ta Zveze narodov, naj bi se razorožitvena predkonferenca odgodila.

Oborožena straža fašistovske revolucije

Fašisti morajo ohraniti svojo bojevitost in ustvariti v Italiji civilno vojsko. — Naloge fašizma v tekočem letu.

Rim, 2. februarja. l. Ministrski predsednik Mussolini je kot šef fašistovske stranke določil naloge fašizma za leto 1926. takole:

1. Vsi skvadristi morajo vstopiti v milico, ki bo na ta način postala oborožena straža fašistovske revolucije. Skvadristi bodo na ta način dokazali svojo višjo svrhu in bodo imeli več prilike, pokazati svojo bojno naravo. 2. Oblastva in zasebniki se lahko poslužujejo skvadristov, kadar jim je treba poštenja, energije, predvrednosti in požrtvovalnosti. 3. Vse fašistovske organizacije morajo stalno delati na to, da se dvignejo strokovno in moralno, da na način tvorijo kader civilne vojske, ki jo Italiji pripravi fašizem. 4. Vsi fašisti morajo vstopiti v sindikalne organizacije, ker se ne more in ne sme dopustiti, da obstajajo privilegirani razredi ali osebe, za katere ne pomenja življenje nič drugega kot užitek in izrabljanje delavnosti drugih. 5. Iz stranke

je treba brezpozorno izločiti nemirne, ljudi, ki so že po naravi prepirljivi in vse one, ki ne spadajo vanjo po svojih osebnih kvalitetah. Izginiti morajo iz stranke vsi oni, ki ne poznajo strpljivosti ali dobrega in po žrtvovalnega tovarštva. Stranka tudi ne potrebuje dilaocepov. 6. Iz fašistovske stranke morajo izginiti brez usmiljenja vsi oni, ki iz katerekoli razloga ne spadajo vanjo, brez ozira na morebitne posledice. Zmaj stranke ni rešitve. Majhni potočki, ki se ločijo od mogočne reke, morajo usahnuti.

Povišanje oficirskih plač

Rim, 2. februarja. k. Ministrski svet je danes po odobritvi poročila fin. ministra grofa Volpja o londonski pogodbi glede dolgov sklenil v smislu svoječase obljube Mussolinija zboljšati od 1. marca dalje prejemke častnikov za skupno vsoto 75 milijonov lir.

Radić v Dubrovniku

Dubrovnik, 2. februarja. n. Danes dopoldne se je vršil pred cerkvijo sv. Vlaha Radičev shod. Prisotnih je bilo kakih 2000 ljudi. Radić je najprej povečeval zgodovinsko važnost Dubrovnika. Potem je Radić ostro napadal Svetozarja Pribičevića, ki da je hotel vroči Pašića v jama. Pribičević se poslužuje, je nadaljeval govornik, napačne ideologije o Jugoslovensku. Oni, ki jih imenuje Jugoslovene niso odkritosrčni. Mi hočemo naprej urediti občine in županije in spraviti narod na krmilo. Vajeti so že v naših rokah. Radić je potem napadal splitskega velikega župana Perovića in rekel, da njegova politika ni ne državna ne narodna. Prešel je nato na gospodarsko plat in zagotavljal, da bo osušil Popovo polje in uredil Konavle. Za to je potrebno kvečjemu sto milijonov dinarjev, potem pa bo mogoče dobivati iz te pokrajine milijarde. Radić je končal svoj govor z besedami: Republika je bila skleda za juho, sedaj pa smo prešli mleko v drugo posodo, da se zlije. Mi smo enotni in sklopi, in kot taki bomo zagrmeli, da se bo stresel tudi Rim.

Don Juraj Biankini opasno obolel

Split, 2. februarja. n. Stari častitljivi borec za narodno stvar, bivši dolgoletni dalmatinski poslanec in min. podpredsednik v demokratskem kabinetu don Juraj Biankini je hudo obolel za pljučnico. Zaradi njegove starosti, 80 let, je velika nevarnost, da g. Biankini podleže zavrtnju bolezni.

Izmenjava ratifikacij med Jugoslavijo in Turčijo

Beograd, 2. februarja. p. Ob 11. dopoldne je prišel v kabinet zunanjega ministra dr. Ninčića posebni turški delegat Kemal beg, naker sta bili izmenjani ratifikaciji pogodbe o miru in prijateljstvu med Jugoslavijo in Turčijo. Navzoč je bil tudi turški poslanik Hikmet beg.

Nov spor med Francijo in Vatikanom

Carigrad, 2. februarja. s. Med papeškim nuncijem Rottejem in francoskim poslanikom v Turčiji je prišlo do diplomatskega spora. Novi nuncij namreč ni hotel, da bi francoski poslanik prisostvoval slovesni maši. V znak protesta so ves diplomatski zbor in vsi konzularni zastopniki ignorirali svečanost.

Pred češkoslovaškim priznanjem sovjetske vlade

Praga, 2. februarja. ls. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da bo vlada še pred sklicanjem parlamenta de jure priznala sovjetsko Rusijo. Kakor poroča »Pravo Lidu«, se bodo tozadevne listine med obema vladama izmenjale v najkrajšem času.

Kakor izve »Prager Tagblatt«, je vlada že izvršila vse administrativne priprave za priznanje sovjetske vlade. Priznanje se bo izvršilo najbrže v obliki izmenjave diplomatskih not, kakor med Francijo in sovjetsko Rusijo. Temu aktu bodo sledila nadaljna pogajanja.

Suhomlinov umri

Berlin, 2. februarja. s. V nekem tukajšnjem sanatoriju je umrl danes dopoldne, star 78 let, bivši ruski vojni minister, general Vladimir A. Suhomlinov.

Ruski general Vladimir Aleksandrovič Suhomlinov je bil generalni guverner v Kijevu in pozneje vojni minister v letih 1909 do 1915. Kakor znano, je ob izbruhu svetovne vojne odredil mobilizacijo ruske vojske proti Nemčiji in Avstriji. Leta 1907 ga je revolucionarna vlada postavila pred sodišče ter ga obsodila v ječo.

Zemljoradniške »Novosti« prešle v roke Nastasa Petrovića

Beograd, 2. februarja. n. Današnje »Novosti« prinašajo na prvem mestu sporočilo, da je prešel list v last novoustanovljene družbe, ki se imenuje »Novosti«, tiskarsko, novinarsko in književniško podjetje v Beogradu. »Novosti« so s tem postale last bivšega radikalnega ministra Nastasa Petrovića in skupine tkov. neodvisnih radikalov. Tako je zemljoradniška stranka izgubila glasilo, ki je zastopalo v Beogradu njene interese. Pokret tkov, neodvisnih radikalov je najboljši znak kritičnih razmer v radikalni stranki.

Briandov sestanek s Stresemannom

Berlin, 2. februarja. s. »B. Z. am Mittag« izve, da se bo vršil nameravani sestanek med dr. Stresemannom in Briandom v zadnjem tednu februarja. Glede sej zun. odbora doznava list, da so desničarske stranke pripravile predloge, naj bi se podaljšal prijavni rok za vstop v Zvezo narodov.

Kratke brzojavke

Nemška prošnja za sprejem v Zvezo narodov

»Spreobrnitev« nemških nacionalcev.

Berlin, 2. februarja. d. Iz vladnih krogov se izve, da je tekst oficijelne prošnje za sprejem Nemčije v Zvezo narodov že izdelan in da bo najbrže še tekom tedna izročen glavnemu tajništvu Zveze narodov v Ženevi. Zunanji minister dr. Stresemann si je pridržal zastopstvo Nemčije v Svetu Zveze narodov. Zanimivo je dejstvo, da želijo nemški nacionalci, ki so do sedaj javno odklanjali vstop Nemčije v Zvezo narodov, naj bi vlada sprejela v ženevsko zastopstvo tudi njihovega kandidata.

London, 2. februarja. I. Kakor poroča »Observer«, bo imela Nemčija v tajništvu Zveze narodov devet svojih zastopnikov.

Nemški vseučiliščniki za republiko

Berlin, 2. februarja. d. Vseučiliško dijaštvo v Bonnu je izdalo proglas, v katerem poziva vse nemške dijakke k delovanju za udržitven nemške republike. Proglas je vzbudil precejšnje zanimanje, ker se do sedaj še nobeno nemško vseučilišče ni izjavilo za republiko.

Sprememba v italijanskem poslanstvu v Berlinu

Berlin, 2. februarja. s. »Berliner Tageblatt« izve iz diplomatskih krogov, da se italijanski poslanik v Berlinu grof Bosdari ne bo več vrnil na svoje mesto. Kot njegov naslednik se imenuje bivši italijanski poslanik na Dunaju Bordonari.

Iz angleške liberalne stranke

London, 2. februarja. d. Pri večerajšnjih volitvah predsedstva parlamentarne frakcije liberalne stranke je bil ponovno izvoljen za predsednika Lloyd George.

Sprememba v poljskem časopisu

Varšava, 2. februarja. p. Ker je večina delnic dnevnika »Kurjer Polski« prešla v druge roke in ker so novi lastniki sklenili spremeniti smer lista, je celokupno uredniško osebje podalo demisijo in organizirala nov dnevnik pod naslovom »Nowy Kurjer Polski«.

Novi sovjetski poslanik v Rimu

Rim, 2. februarja. p. Za novega zastopnika sovjetske Rusije v Italiji je imenovan Golenčev Kutuzov, rojen v Harkovu leta 1896. Svoje pravne študije je končal na univerzi l. 1918. In l. 1910. je bil poslan v pregledništvo zaradi revolucionarne propagande. Šele po revoluciji se je vrnil v Ukrajino, kjer je posvetil organizaciji kooperativnih zadrug. Bil je predsednik trgovske banke, ki jo je sam osnoval. V zadnjem času je bil v Angliji kot član sovjetske trgovinske delegacije.

Sovjetska volina antipatija

Moskva, 2. februarja. d. V gubernijah Orenburg, Vladimir, Kaluga in Vjatka so ustavljene volitve v sovjete, ker se kljub agitaciji ni udeležilo volitev predpisanih 35 odstotkov volilcev.

Mussolini potuje v Trinopolis

Rim, 2. februarja. s. Kakor poroča »Popolo di Roma«, bo Mussolini dne 6. marca oficijelno posetil tripolitsko kolonijo.

Bondi pobegnil v inozemstvo

Rim, 2. februarja. k. Za Maksom Bondijem, čigar konkurz zavzema vedno večje dimenzije in ki je zbežal v inozemstvo, je izdano zaporno povelje.

Nova fašistovska proslava

Rim, 2. februarja. I. Milanski list »Gazzetta« je ob priliki svoje petletnice priložil Mussolinijev spomenik, ki se konča z besedami: Treba je imeti zaupanje v fašistovsko revolucijo, ki bo letos praznovala svoje napoleonsko leto. Fašisti potrebujejo čuječo in oboroženo vero.

300 otrok zmrznilo

Berlin, 2. februarja. d. Po poročilih iz Moskve je sovjetsko otrošništvo polovilo okrog 300 mladoletnih otrok, ki so tvorili na vse strani razširjeno roparsko tolpo, ter jih poslali v nezakurjenem železniškem vagonu v Voronež. Ko je vlak prispel v Voronež, so našli vse otroke zmrznjene.

Panika na plesu

Varšava, 2. februarja. d. Pri nekem dobošnem plesu v Lublinu, ki se ga je udeležilo nad 300 ljudi, je nekdo po polnoči zaklical: ogenj! Nastala je velika panika. Veliko število plesalcev je dobilo znatne poškodbe.

Kongres kino podjetij

Budimpešta, 2. februarja. p. Odbor društva madžarskih kinematografskih podjetij namerava prirediti letos v Budimpešti kongres lastnikov evropskih kino podjetij.

Gibanje Hohenzollerncev

Berlin, 2. februarja. k. Kakor poroča »Tägliche Rundschau«, je bivši prestolonaslednik prispel v Doorn.

Krvav spopad med delavci v Parizu

Berlin, 2. februarja. s. Kakor poročajo listi iz Pariza je prišlo včeraj v predmestju Bourgnelaine do ostrega spopada med francoskimi in poljskimi delavci, ker so hoteli slednji nadomestiti francoske delavce pri izdelovalnih delih v bližini kolodvorov. Približno 200 francoskih delavcev je s palicami napadel poljske delavce in njim za varstvo dodeljene policijske uradnike. Na mestu je ostalo 6 ranjenec, med njimi en Francoz.

Po objavi obtožnice proti madžarskim ponarejalcem

Falzifikatorski škof Zadravec. — Krivda ministrskega predsednika Bethlena. — Kdor hoče izslediti vse krivce, je sovražnik Madžarske. — Ugotovitve urednika »Matina« Sauerweina.

Pariz, 2. januarja.

Istočasno z objavo obtožnice proti madžarskim ponarejalcem frankov prinaša Jules Sauerwein, glavni urednik »Matina«, s svoje strani zanimiva razkritja o budimpeštanski aferi. Po dosedaj znanih ugotovitvah je predvsem, da datira ponarejalška akcija že iz l. 1923. Obtožnica pravi, da je bilo ponarejenih le 28 do 30.000 komadov bankovcev po tisoč francoskih frankov. Stroji za ponarejanje izvirajo iz Nemčije in Francozi so prepričani, da so ti stroji delovali že v Nemčiji za časa zasedbe Porurja. Dognano je, da je princ Windischgrätz posvetil v svoje načrte v prvi vrsti predsednika državne policije Nadossyja.

Najzanimivejši je oni del obtožnice, ki za deva vojaškega škofa Zadravca. Začetkom l. 1925. je bilo v kartografskem inštitutu izgotovljenih kakih 25.000 komadov falzifikatov. Ti so bili prenešeni v zaboju iz prinčeve hiše v stanovanje škofa Zadravca. Zaboje je Zadravec sam prevzel. Sedle, ko je Zadravec moral potovati v Rim, je bil zabojo zopet odnesen iz njegovega stanovanja.

Zadravec je natanko vedel, za kaj gre. On je bil tisti, ki je zaprisegel vse v afero zapletene osebe, da bodo svojo nalogo izvedli zvesto in vestno. Škof sam priznava, da so mladi ljudje, katere je zaprisegel, našli v njegovem stanovanju 34.000 komadov. Škof se izgovarja, da v začetku ni vedel, da je za franki ponarejeni, priznava pa, da je za to zvedel pozneje, kar pa ga ni motilo, da še vedno vztraja kot najzvestejši zaupnik v družbi ponarejalcev.

Iz izpovedi ravnatelja pošte hranilnice Barossa izhaja, da je bil ministrski predsednik grof Bethlen natanko poučen o delovanju falzifikatorjev in da ni izpolnil svoje dolžnosti, ker krivice ni takoj preganjal.

Nadve zanimiva so razkritja Julesa Sauerweina, ki je osebno zasledoval celo afero v Budimpešti. Urednik »Matina« opisuje, kako so madžarske oblasti z vsemi mogočimi sredstvi ovirale njegova raziskovanja. Tisti ogrski novinarji, s katerimi je prišel v dotiko, so bili vsi pozvani na policijo in strogo zasilani. Grof Bethlen je od-

klonil Sauerweinu avdienco, češ da se ta vede kot sovražnik Madžarske. Vlada torej smatra za sovražnika Madžarske vsakogar, ki hoče priti skandalu do dna. Sauerweinu je povsod sledila za petami policija, češ da ga obvaruje pred atentatom, v resnici pa zato, da dožene, s kom prihaja v stik. Kdorkoli je z njim govoril, temu je policija takoj napravila hišno preiskavo.

Kot rezultat svoje preiskave navaja Sauerwein te ugotovitve:

Grof Bethlen je koncem novembra pred svojim odhodom v Ženevo pisal baronu Perényiju pismo, ki dokazuje, da je bil posučen o politični intrigi, ki bi utegnila ogroziti mir.

Dokazano je, da je policijski šef Nadossy že štiri leta osebno pripeljal ponarejalcem.

Dokazano je, da je bil notranji minister Rakowsky od vsega začetka poučen o Nadossyjevih zadevah, katerega je spremljal še pol ure pred aretacijo k Windischgrätzu.

Dokazano je, da so razni generalstabi in višji oficirji delali v kartografskem inštitutu, kjer je bila falzifikatorska tvornica.

Dokazano je, da vse visokostojne osebnosti desnice — med temi tudi fiste, ki vodijo preiskavo — pripadajo nacionalnemu udruženju, v katerem so se razdeljevali ponarejeni bankovci.

Dokazano je tudi, da so tudi najdostopnejši ljudje prežeti od hysteričnega revanšnega duha in niso v stanju zapostaviti vse težine zločina.

Tako je n. pr. delal grof Apponyi Sauerweinu: »Vi ste prestrogi z ubogim Windischgrätzem, ki je pravzaprav le fantazist.«

Budimpešta, 2. februarja. s. Vrhovni državni pravdnik dr. Sztrache je sporočil, da se bo glavna razprava proti falzifikatorjem pričela v aprilu. Zgodnjiši termin ni izvedljiv, ker večina obtožencev ugovarja obtožnici. V opozicijskem taboru kroji že vedno govorice o krizi. Opozicija napoveduje ostro taktiko v parlamentu.

Pariz, 2. februarja. s. Kakor poroča »Matina«, je policijski komisar Benoit včeraj pet odpotoval v Budimpešto.

Pred obnovitvijo rusko francoskih pogajanj

V kratkem se prično znova pogajanja med sovjetsko in francosko delegacijo o ureditvi kočljivega vprašanja carskih dolgov. Ta pogajanja se vlečejo že dokaj dolgo, in sicer odkar je Francija pravno priznala sovjetsko vlado, vendarle do danes še ni bilo mogoče dojeti sporazuma. Na obeh straneh, osebno pa na ruski, se vidi resno stremljenje priti do soglasja, kar so ruski politiki naglasili pri raznih prilikah; toda to stremljenje računa z različnimi pogoji sporazuma. Kako velika pa je aktualnost tega problema, se vidi najbolje iz dejstva, da se je prišel sam Čičerin pogajati v Pariz, in da so poklicali pred nedavnim poslanika Rakowskega v Moskvo, da referira in dobi podrobne instrukcije za pogajanja, ki se obnovijo v februarju.

Osnova ruskega stališča je dekret sovjetske vlade z dne 21. januarja 1918, s katerim so se slovesno anulirale vse obveznosti kakršnekoli vrste, ki jih je sklenila carska vlada v inozemstvu. Ta radikalna, ali še točneje: revolucionarna odločitev sovjetske vlade je pri ruskem prebivalstvu zelo popularna in trdi se, da bi bilo danes zelo kočljivo, če ne celo nevarno, opustiti to stališče in priznati dolgove.

Sovjetska vlada se je tedaj postavila, kakor znano, na drugo stališče, ki jej olajšuje razpravo v zadevi. Postavila je protizahtevno namram Franciji, in sicer je predložila račun za vso ono škodo, ki so jo sovjetski viadi povzročile intervencijske vojne, to je vojne belih generalov, ki so jih podpirale zapadne sile, v prvi vrsti Francija. In pri tem obratno, ki ga je predložila Rusija, se je izkazalo naposled, da so ruske trijatve celo večje od francoskih, in da ima naposled Francija Rusiji plačevati dolgove, ne obratno. In tega naziranja se sovjetska Rusija trdovratno in dosledno drži ter sploh ne priznava pogajanj o »dolgovih«. Baš v zadnji dobi so v Rusiji izšle študije in knjige, v katerih se točno in podrobno utemeljuje to naziranje, v katerem, kakor se trdi, sovjetska Rusija za nobeno ceno ne mara odjenjati.

Toda s tem še ni rečeno, da bi se Francija in Rusija vendarle ne mogli pogoditi. Sovjetski strokovnjaki so izdelali o gospodarskem sporazumu načrt ter pričeli o njem pogajanja s Francozi. Ruski načrt je ta - le:

Francija naj dovolji sovjetski Rusiji nova velika posojila v obliki denarnih kreditov in blaga, kar bi se porabilo za pospešitev obnove njenega gospodarstva. Sovjetska Rusija je pripravljena za te kredite plačevati višje obresti nego običajno. Francoska vlada naj bi te obresti razdelila v dve vrsti: prva vrsta naj bi pomenila normalno obrestovanje in amortizacijsko kvoto za novi investicijski kredit, druga, manjša, pa bi se porabila za odplačevanje zahtevkov starih posojil carske Rusije. Toda pri tem se z ruske strani naglašajo prav posebej, da je ta razdelitev in karakterizacija, oziroma uporaba obresti — interna zadeva Francije, ki sovjetske vlade ne briga, zakaj za nobeno ceno se ne sme misliti, da Rusija formalno priznava bivše carske dolgove. O tem piše n. pr. sam Trocki v navedenem smislu; on

vira iz nepoznanja zgodovine. Izpadi gosp. Radića in predsednika njegove organizacije v Sarajevu gosp. Hadžića napram organom državnih oblasti, pa so vsekarj neobičajna navada. Predvsem je treba reči, da aktivni minister ne sme kritikovati državnih oblasti, za katere je sam direktno odgovoren ali pa sodegovoren na javnih shodih, ako želi obvarovati ugled državne avtoritete.

Volilci v Delavsko zbornico! Oddajte pravočasno glasovnice zaupnikom Neodvisne delavske liste!

Politične beležke

+ Kislo grozdič za »Slovenca«. Nobeno psovane klerikalnih listov ni zagledalo, da bi odvrglo množice zavednih Slovencev od poseta skladov SDS v Ljubljani, Celju in Mariboru. Velik uspeh Svetozarja Pribičevića v Sloveniji je konstatiral črno gospodo in to tem bolj, ker jim je znano, kako klaverno se je obneslo dr. Korošček »gostovanje« po dalmatinskih, bosanskih in vojvodinskih župniščih, še bolj pa med tamošnjim prebivalstvom. Papistov v celi državi izven Slovenije ne marajo, v Sloveniji na samo še malo časa, da pade ljudstvu v oči mrena. Mogočne manifestacije SDS v naših treh glavnih centrih so za klerikalce glasen memento, da gre njihova politika naglo k zatonu. Zato ni čudno, da »Slovenec« sedaj prežvekuje prireditve SDS kakor da bi grizel kislo grozdič. Zato razglablja je-li Pribičević smel govoriti v Sloveniji. Za časa Koroščekove turnee na Hrvaškem in po Dalmaciji takih razmišljanj škofov list ni imel. Da bi pogrel med svojimi pristaši plemenske strasti, piše »Slovenec«, da je Pribičević Srb. Povedati bi se moralo, da je doma iz Like, kjer žive največji borci-junaki ... Seveda pravi »Slovenec«, da hoče Pribičević posrbiti Slovence, menda zato, ker je vodja samostojnih demokratov tako jasno obrazložil, da naj ostane Slovenec, Hrvat in Srb to kar je, a da moramo biti vsi trije jugoslovenci. Pribičević je prišel k nam z jugoslovensko ideologijo, ki je edina baš za Slovence spasonosna, dr. Korošček pa ni šel v Bosno, Dalmacijo in Vojvodino niti z jugoslovensko, niti s samo slovensko narodno mislijo, pač s klerikalno šaro. Svetozar nastopi kot borec tako proti hrvaškemu in slovenskemu senarizmu, kakor proti velerbski hegemoniji in zato je on edini politik v državi, ki se iskreno in dosledno bori za svobodo in enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev. Klerikalni »Slovenec« se bori za reakcionarno in plesnivo vatikansko navlako in s tem za suženjstvo našega ljudstva.

+ Slovenci, von iz SLS! V splošni zbežanosti in obupanosti včasih tudi »Slovenec« kakšno pametno zapiše. Včeraj n. pr. ima na uvodnem mestu tole besedilo: »Kdor je Slovenec, ne more biti v stranki, ki ne služi v prvi vrsti le slovenskemu narodu.« S tem je škofov list napisal, da naj Slovenci zapuste SLS; kajti baš to je glavna razlika med narodno in klerikalno stranko, da služi prva v prvi vrsti narodu, klerikalna stranka pa služi v prvi vrsti Rimu. Slovenska klerikalna stranka ima tudi še to zaslugo, da je služila na škodo slovenskega ljudstva v prvi ali v drugi vrsti cesarskemu in nemškemu Dunaju, torej vsem drugim preje, kakor Slovencem. Ni treba, da bi zato ponovno doprinali dokaze. Klerikalci sami in njihova glasila so jih krepko poudarjala in jih še danes, kadar treba braniti interese Vatikana proti interesom države ali naroda. Zato je prav, da je sedaj začel škofov list — četudi nehoti — goniti Slovence iz SLS. Mi smo vedno trdili, da resnično narodni ljudi ne spadajo med klerikalce.

+ Kakšna je klerikalna avtonomija? »Slovenec« vprašuje, zakaj bi ne mogli biti tudi v naši državi tako urejeni kakor v Švici, v Nemčiji, v Avstriji itd., da bi vsaka pokrajina, oziroma vsak kraj in celo posamezna mesta imela svojo avtonomijo. »Slovenec« se je boril vedno za plemensko avtonomijo, za samostojno Slovenijo, samostojno Hrvaško in samostojno Srbijo. Kaj pa pravzaprav sedaj hoče, pokrajinske ali plemenske avtonomije? »Ko bi nam hotel g. Žerjav povedati«, pravi škofovo glasilo, »kaj je tako strašnega na avtonomiji, da jo imajo lahko v najnaprednejših, najdemokratskejših in najmodernejših državah, samo v državi SHS jo ne smemo imeti.« Dr. Žerjav pa je to povedal v Mariboru ne prvič in tudi ne zadnjič, ko je dejal, da nočemo države slabiti z avtonomijami, pač pa zahtevamo v okviru edinstvene države dobro upravo in samoupravo. Naglašal je, naj vse važnejše upravne odločitve preidejo na okraje in oblasti, ker nismo in ne bomo centralisti. Dr. Žerjav je v Mariboru tudi označil klerikalce kot krivce, da še nimamo samouprave. Kakšno avtonomijo pa klerikalci danes pravzaprav hočejo? Enkrat govore o pokrajinskih avtonomijah, drugič o žirokih samoupravah, izreka se za vse mogoče načine državne ureditve, nikdar pa ne povedo ničesar jasnega. Pribičević je ugotovil v Ljubljani, da so bili klerikalci v beografski vladi najhujši centralisti, kakor je danes tudi St. Radić. Povedal je pravilno. Za klerikalce je avtonomija, samouprava ali katerikoli drugi sistem državne uprave samo pojem oblasti. Klerikalna avtonomija ni ničesar drugega kakor klerikalni absolutizem. Take »avtonomije« na naši klerikalci ne bodo nikdar več dočakali.

Radikali in muslimani o Radličevem govoru v Sarajevu

Beograd, 2. februarja.

Današnje radikalno oficijozno »Vreme« piše, da je Radić s svojim govorom v Sarajevu zelo ozlovolžil muslimane radi svojega stališča namram JMO, ker je pokazal željo, da pridobi muslimane za svojo stranko. Nadalje konstatira »Vreme«, da Radićev govor tudi pri radikalih ni napravil dobrega vtisa. In sicer iz popolnoma drugih razlogov. Ozlovoljili so jih oni odstavki govora, v katerih je Radić ostro kritikoval državne oblasti in namigaval, da je radikalna stranka nestrpljiva namram muslimanom in da jim ne dovoljuje enakopravnosti. Ta slab vtis, pravi radikalno glasilo, je še ojačal nedeljski članek zagrebškega »Jutarnjega lista« o »Odločnem stališču radićevcev«, v katerem se grozi v imenu radićevcev z razpadom koalicije še v času proračunske razprave, ako ne bodo radikalni sprejeli radićevskih zahtev. »Vreme« ugotavlja, da se splošno veruje, da je ta članek inspiriran od vodstva HSS.

Nadalje obiljava »Vreme« izjavo radikalnega poslanca, ki pravi, da se je Radić v Sarajevu pokazal bolj kot nepremišljen agitator kakor pa kot odgovorni državnik, ki ima preteniti vsako svojo besedo. Pravilen je Radićev poziv na muslimane, naj se nacionalno opredelijo. Toda Radić se je zelo izpazabil, ko je vabil muslimane v svojo stranko in trdil, da bodo samo v njenih vrstah našli pravo zaščito svojih interesov in čisto enakopravnost. Radić da brzokone svojih besed ni presodil in se je samo zaletel v posluševanju starih gesel, ki danes niso na mestu ter so za zaveznika tudi nelojalna. Mnenje St. Radića o izvoru muslimanov v Bosni se smatra med radikali kot navadna zablada, ki iz-

Vsem krajevnim organizacijam in poverjenikom v mariborski oblasti!

Veličastni manifestaciji v Celju in Mariboru dne 30. in 31. januarja sta dokazali moč naše organizacije in naše ideje. Na obeh zborovanjih so bili v pretežni večini zastopniki kmetijskega in delavskega stanu. To je dokaz, da je SDS napredna ljudska stranka v pravem pomenu besede in dokaz, kako globoko je že pognala korenine v vsem narodu. Obe manifestaciji sta pa tudi dokazali, da so se vse naše organizacije in vsi naši poverjeniki zavedali velike važnosti trenutka, ko je prišel v Slovenijo naš največji borec za jugoslovensko ideologijo in za gospodarski in socialni napredek naroda. Čast jim zato in hvala, čast in hvala pa tudi vsem onim neštevilnim udeležencem, ki so z navdušenimi manifestirali v Celju in Mariboru za idejo Samostojne demokratske stranke. To navdušenje se naj prelije tekom prihodnjih mesecev v tem intenzivnejše delo za napredek in mogočen porast naše strankine organizacije v celi mariborski oblasti. Pojdimo brez ozira na levo in desno po stopinjah našega neumorno delavnega Svetozarja Pribičevića! Zdravo!

Oblastno načelstvo SDS za mariborsko oblast.

Staroupokojenci Bratovske skladnice

Zadnje dni je bilo čuti o ostrejših pritožbah staroupokojencev Bratovskih skladnic. Zlasti je bila nevolja v trboveljskih revirjih. Od tam smo v zadnjem času dobivali pikre tožbe o velikih novoletnih poklonih TPD raznim višjim nameščencem, dočim za staroupokojence ni nobenega srca in ozira.

Na intervencijo trboveljske občine, čitamo v časopisu, je TPD odgovorila v dopisu, s katerim ugotavlja, da je napram staroupokojencem izpolnila vse dolžnosti, in da ona itak prvenstveno trpi premočgov davek, ki gre v prid znamenju »Pokojniškemu skladu«, ki so ga naši poslanci komaj rešili smrti.

Pravno je vsaj na prvi videz vse res tako. Po znanem »Pravilniku«, ki ga je l. 1924. izdal dr. Žerjav, pa imajo staroupokojenci pravico, zahtevati od Bratovskih skladnic primerno ureditev draginskih doklad. Bratovske skladnice imajo seveda ogromne skrbi z novoupokojenci, kjer treba premostiti globoko vrzel med svoječasnimi premijami in sedanjo pokojnino. Obe vprašanji sta formalno različni, a v stari isti.

Rekli smo, da pravno izgleda res tako, da delodajalci nimajo nobenih dolžnosti, ampak so jih s svojimi izplačili odpravili. Vprašanje odgovornosti, upraviteljev Bratovskih skladnic, kako so upravljali, da je vsa teža valutnega pada udarila upokojence, je zelo zamotano in bi se moralo od slučajev do slučajev premostriti. Vsekar je vojna dala strahoviti nauk, da morajo vse vrste zavarovalnic biti v močni meri krite proti valutnim udarcem, ki se navadno pojavljajo po vojnah, vojne pa se žal ponavljajo vsaki par desetletij.

Kakor stvari danes stojijo, je naravno, da se v krogih prizadetih uveljavlja uvarenje, da eden ne sme izgubiti vsega, drugi pa nič. Ako je šlo imetje, namenjeno za plačilo penzij sorazmerno v nič, bi morali presojeti po načelih naravne pravice, pa tudi občege državlanskega zakona, kdo ima trpeti posledice tega slučaja. Ako pridemo do zaključka, da morajo vsi prizadeti nekaj trpeti, bi morali zahtevati, da doplačujeta delodajalec in nova generacija, stara generacija pa nekaj popusti. To načelo v enaki meri velja za staroupokojence, kakor za novoupokojence, ki so njihova plačila vsaj deloma propadla.

Trboveljska premočkopna družba n. pr. povdarja, da ona trpi davek na premoč. Ta trditve ni povsem točna. Davek na premoč plačujejo v glavnem kupci, nekaj morda se prevlači tudi na mezde, torej na sedanjo generacijo. Prejemniki stare generacije iz »Pokojniškega sklada« pa so tako nizki, da je jasno, da največji odstotek trpi ona.

Tudi sicer ni mogoče opravičiti popolnoma odklonilnega stališča delodajalcev. Rekli smo, da po naravnem pravu ne sme vsled nesrečnega slučaja kakor je vojna, eden izgubiti, drugi pa nič. TPD ni v vojski izgubila nič in je bila po vojni deležna ogromne konjunkturalne. Zato je pred sodbo pravičnosti nemogoče, odklanjati kar v naprej vsako soodlovanje na rešitvi problema staroupokojencev. To stališče izliva oster odpor in ne prenese kritike.

Vprašanje staroupokojencev se mora rešiti. Rešiti se more najbolje s kompromisom. Ako se bo reševalo kot politikum, bo rešitev mnogo bolj trda in za eno in drugo stran manj koristna. Podjetje eno ali drugo dajatev ložje trpi in natura (n. pr. dobava premoga in luči), kakor da bi moralo vse plačevati v gotovini. Kompromis se mnogo lažje ozira na poedinitost, kakor odločitve od zelene mize, ki marsikaj preseka brez potrebe.

Za enkrat bi mi v tem članku radi povdarili, da stališče, da delodajalec valutni krah njegovih bivših zavarovalencev nič ne briga, odločno odbijamo in da ga obsojamo. Če je ta načelnj a moralno nevdružljivi odpor odpravljen, se bo v mirnem razgovoru našlo morda od skladnice do skladnice, od podjetja do podjetja osnovnice za kompromis.

Naši kraji in ljudje

Prof. Friderik Juvančič

generalni tajnik jugoslovenske komisije za razstavo dekorativne umetnosti v Parizu, o čegar odlikovanju z redom francoske časti ne legije smo včeraj poročali.

Ob desetletnici rešitve srbske vojske

V beograjskem »Vremenu« objavila bivši konzul in pomočnik v ministru za notranje zadeve, Marko Čemović, sledeče zanimivosti, kako je bila januarja 1916. rešena srbska vojska:

»Dne 3. januarja 1916., torej pred 10. leti, je dobilo naše poslanstvo v Petrogradu od ministrskega predsednika Pašića z otoka Krfa, kamor so se Srbi umaknili po umiku skozi Albanijo, obupno brzojavko. Istega dne sem se odpravil iz Petrograda v Mogiljev, kjer je bilo rusko vrhovno poveljstvo. Naš poslanik v Petrogradu, dr. Miroslav Spalniković, mi je poslal kopijo brzojavke na postajo s prošnjo, da jo izročim našemu vojnemu odposlancu, podpolkovniku Branislavu Lončeviću. Imel sem takrat pljučnico in sem vrh tega še bljuval kri. Moje stanje je bilo jako kritično, toda v strahu, da nam ne propade zadnji vojak, sem šel takoj na delo.

Se v vlaknu sem prestavil obupno Pašićevo depešo. Na postaji v Mogiljevu sem razkril sedaj že pokojnemu Lončeviću svoj načrt. On ga je takoj razumel in odobril. S postaje sem se peljal z našim vojnim odposlancem kot izredni delegat vlade s Krfa. Radi tega sem bil gotov, da me sprejme v Mogiljevu tudi ruski generalissimus, Aleksijejev. V ruskem generalnem štabu sva našla z Lončevićem takrat tudi znane francoskega generala Pau-a. Ta me je prejel z vso ljubeznivostjo, kakor more to le Francoz in povzdigoval junaštvo srbske armade do neba. Razlagal sem mu obupni položaj srbske vojske na Krfu in ga prosil pomoči.

Naslednjega dne me je končno sprejel generalissimus Aleksijejev. Slovan z dušo in telesom. Hotel mi je ustaviti najprej kašelj in kri z medom in čajem. Deloma se mu je to res posrečilo. Četih 47 minut sem namreč govoril potem nemoteno z njim. Aleksijejev je bruhal ogenj in žveplo na Italijane. Vprašal me je, ali sem že bil pri generalu Pau-u in popolnoma soglašal z mojim načrtom. Povedal mi je, da bodo 6. januarja pri carju na kosilu general Pau, angleški vojaški ataše ter še posebni angleški odposlanec in obljubil, da bo med kosilom izročil carju Pašićevo brzojavko in obenem carju osebno predlagal, da se zavzame pri maršalu Joffru in maršalu Frenchu za rešitev srbske vojske.

Ob 3. popoldne je bilo kosilo. Jaz sem v postelji čakal vesti s kosila. Uro kasneje me je poklical po svojem ordonancu general Pau. Glejal me je mrko in me na moje silno iznenadenje ostro nagovoril: »Kaj pa Vas je privedlo semkaj? Ali hočete morda razbiti našo

zvezo?« — Jaz sem mu nato še osorneje odgovoril: »Naj gre k vragu Vaša velika zveza, ko propada zadnji srbski vojak!« Nato sem zaloputnil vrata in odšel. Nisem se mogel pomiriti. Že čez pol ure nato pa me je posetil moj prijatelj, bivši ruski vojaški ataše v Berlinu, na čegar ime se ne spominjam več. Bil je, kakor generalissimus Aleksijejev, navdušen Slovan in kot tak velik prijatelj Srbov in zagovornik njihovih zahtev. Ležal sem v postelji. Objel me je, ves srečen in razburjen od radosti, ter mi sporočil zgodovinsko vest:

»Dragi moj! Car je že poslal brzojavko angleškemu kralju in Poincaréju — da takoj razbije zvezo, ako ne rešita srbske vojske.«

Zgodovinska carjeva brzojavka je imela popoln uspeh. Srbska vojska je bila rešena.

Konec slovenščine in hrvaščine na ljudskih šolah v Italiji

Po zloglasni Gentilejevi reformi ljudskih šol so bile z odlokom dne 1. oktobra 1923 odpravljene, kakor smo sivečasno že poročali, vse ljudske šole s slovenskim in hrvaškim učnim jezikom. Dne 22. januarja 1925 je bil v »Uradnem listu« od 27. aprila objavljen »Testo Unico« z vsebino paragrafov, ki so zadali našemu šolstvu v Primorju smrtni

udarec. Odločilna sta §§ 31. in 260., ki se glasita:

§ 31.: V vseh ljudskih šolah kraljevine Italije se poučuje v državnem jeziku. V občinah, kjer se govori običajno drug jezik, se sme ta poučevati le v dodatnih urah. Pouk drugega jezika je obvezen za drugojezične učence, za katere so starši ali njihovi zastopniki ob začetku šolskega leta predložili pismeno izjavo. Program in umik za pouk drugega jezika se določita z odredbo prosvetnega ministrstva. Ako ne bi bilo mogoče poveriti pouka drugega jezika razrednemu učitelju iste šole, ki poučuje italijanščino, se poveri pouk drugega jezika usposobljenim učiteljem, katerim se nalaga pouk v več šolah, združenih v to svrhu v okrožja, in sicer na predlog didaktičnega ravnatelja in nadzornika po odobritvi šolskega skrbnika.

§ 260.: Z začetkom šolskega leta 1923./24. se poučuje v vseh prvih razredih drugojezičnih ljudskih šol v italijanskem jeziku. V šolskem letu 1924./25. se bo tudi v drugih razredih imenovanih šol poučevalo v italijanščini. V naslednjih šolskih letih se bo analogno postopalo z naslednjimi razredi, dokler se ne bo v tolikih letih, kolikor ima letnikov popoln tečaj (vsa šola) poučevalo v vseh razredih ljudskih in meščanskih šol v italijanščini. Sporedno z nadomestitvijo drugega dosedaj rabljenega jezika z italijanskim, se bo uvažal pouk drugega jezika v dodatnih urah.

Kako se je ta odlok praktično aplici-

Dve skupini z nedeljske smuške tekme

Skupina zmagovalcev pri nedeljski smuški tekmi T. K. »Skala« na Bledu. Od leve na desno: potpor. Predojevič (7. pp.), G. Ogrin (III.), P. Klofutar (VI.), zmagovalci Joško Janša, M. Oitzl (IV.), dr. St. Kmet (II.), potpor. Jagić (17. pp.), F. Rus (VIII.).

Kakor smo že poročali, je bila organizacija nedeljske smuške tekme T. K. »Skala« na Bledu izvedena na prav vzoren način. Gornja slika nam kaže skupino funkcionarjev, ki so z veliko požrtvovalnostjo vodili vse priprave za tekmo. Od leve na desno: prvi vodja stanovanj, odseka E. Planinšek, četrti zastopnik JZSS dr. Žižek (Beograd), peti predsednik T. K. »Skala« profesor Ravnik, sedmi dr. Souvan, osmi načelnik smuške sekc. T. K. »Skala« Gnidovec

Huguette Duflos

znana krasotica iz velefilma

»Königsmark« in

Sessue Hayakawa

sloviti japonski filmski zvezdnik sta vzbudila pri

včerajšnji premijeri velikega Gaumont filma

J'AI TUE (Jaz sem morilec)

velikanski uspehi Zelo zanimiva kriminalna vsebina. Originalni posnetki strašne poučne katastrofe na Japonskem. Senzacionalna potratna razprava. Zanimivo od začetka do konca. — Izven programa: »Deuil-Journal št. 3«. — Cene navadne (neizvišane).

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Prednaznanilo: »ULICA BEDE IN GREHA« Hugo Bettauer.

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«

Telefon 730

ral, izhaja iz sledečega: Razrede so v skladih z odlokom leto za letom odpravili, tako da se letos od četrtega razreda dalje poučuje v slovenskem jeziku. S prihodnjim šolskim letom odpade tudi pouk v četrtem razredu in v nadaljnjih dveh letih se pouk v petem in šestem razredu, kjer isti še obstajajo. Najdalje življenje bi imela torej meščanska šola v Postojni, ako je ne bodo že prej zadavili.

Kako pa je bilo z dodatnimi urami za slovenščino in hrvaščino? Že zahteva, da morajo starši ob začetku šolskega leta predložiti pismeno izjavo, je skrajno neprimerno. Veliko staršev je ni moglo sestaviti, drugi se je niso upali predložiti, tretji pa zopet niso bili pravočasno obveščeni. Onim, ki so jo pravočasno predložili, pa so jo zopet vrnili, češ, da ni pravilno sestavljena. Vsak pouk ali pomoč staršem v tej tako kulturni zadevi, so smatrali za iredentovsko agitacijo. Naravno, da je bilo zato malo učencev prijavljenih za slovenščino, a tudi tam, kjer jih je bilo dovolj, se pouk ni povsod vršil. Bodisi da ni bilo v nasprotju z odlokom samim mogoče dobiti učitelja, ali pa šolski razredni dodatni ur sploh ni dovolil. Kjer pa so se dodatne ure vršile, jim je bil določen tak čas, da so morali ubogi učenci prvega razreda pol ure daleč in še več pozimi in v večernih urah v šolo, da prisostvujejo enournemu pouku (kakor n. pr. v Rojanu), ali pa se je prav barbarski določil kraj pouka, kakor n. pr. pri Sv. Ivanu pri Trstu, kjer so morali učenci od običajnega učnega poslojja hoditi četrte ure daleč proti mestu v šolo, kjer sicer sploh ne poučujejo slovenščine. Krono vsemu pouku pa so dali gotovi nadzorniki, kakor v tržaški okolič, ki so naravnost prepovedali, da bi se v teh dodatnih urah pisalo ali čitalo. Gotovo je to unikum v vsem kulturnem svetu, pač umotvor »kulturne in civilizirane« Italije.

Sicer pa tudi v še ostalih slovenskih in hrvaških razredih (od 4. razreda dalje) ne morejo uporabljati učnih knjig, ker so iste aprotirane samo do tretjega razreda. S prihodnjim letom, ko bo četrti razred odpravljen, pa bodo bržkone aprotirane tudi za četrti letnik.

S kraljevim odlokom od 22. novembra 1925 pa so bile odpravljene tudi dodatne ure. S tem odlokom so bile namreč odpravljene vse določbe šole aprila meseca 1925 končno objavljenih odlokov, ki se nanašajo na pouk drugega jezika. Zlasti je odpravljen zadnji odstavek § 260., ki govori o dodatnih urah. S tem so našim rojakom v Primorju odvzeli zadnjo pravico, ki so jo prejeli tako milostno dovolili. Ne samo slovenska ali hrvaška ljudska šola, temveč celo slovenščina in hrvaščina sta kot učni predmet odpravljena iz šol, ki jih obiskujejo samo Slovenci in Hrvatji. Slovenskim in hrvaškim učiteljem so milostno priznali možnost, da jih potrdijo v službi, ako se tekom dveh let usposobijo za pouk italijanščine. Quo usque tandem?

Kolosalni uspeh volilnega reda Delavske zbornice

Včeraj na Svečnico je bil prvi dan volitev v Delavsko zbornico. Sestala se je volilna komisija, ki je prejela ves dan celih 26 volilnih kuvert po pošti. Posamezne stranke svojih kuvert še niso oddale. Od 26 vposlanih kuvert je bilo 9 neveljavnih, ker so imele odpravljene oddajne liste s podpisom volilca, vsled česar se sploh niso odprle. Od preostalih 15 glasovnih kuvert jih je bilo 5 neveljavnih, ker so deloma manjkale takozvane »Glasovnice«, ki služijo kot uradna legitimacija, ali pa so smatrali volilci to legitimacijo za glasovnico in

podpisane člane volilne komisije za kandidata, jih prečitali ter napisali druga ime.

Takoj prvi dan se je pokazalo, da je volilni red Delavske zbornice pravo skrupulo socialnih demokratov, ki so ga izdelali. V tehničnem oziru se je ta volilni red pokazal za samostojno oddajanje glasov popolnoma nesposoben. Že to dejstvo, da mora ostati oddajni list pri kuvertu, četudi bi ga vsak normalen človek smatral le za potrdilo volilni komisiji o oddaji kuverte volilnemu upravičencu, more zapeljati volilca k zmoti in izgubi glas, ako ta oddajni list odtrga in pošlje kuvertu brez njega na volilno komisijo. Kot pravi »švinder« pa se je izkazala rujavorodeča izkaznica v kuvertu, ki je označena z imenom »glasovnica«. Tako se je zgodilo včeraj, da je volilna komisija prejela kuvert, v kateri je naveden radikal volil na tej »glasovnici« — g. Pašića... Prečitali pa je imena g. Cobala in dr. Mraka, članov glavne volilne komisije, očitno misleč, da sta protikanidat g. Pašića.

Najbolj tragično pri celi stvari je dejstvo, da je izdejala to skrupulo volilnega reda stranka, ki hoče biti socialistična in demokratska in ki tekom dveh let obstoja Delavske zbornice ni sploh ničesar druga napravila kakor ta volilni red. Prvi dan volitev v Delavsko zbornico je pokazal v jasni luči popolno nesposobnost teli ljudi za vodstvo delavskih poslov in varstvo delavskih interesov.

Pred sodniki

Veseli Jakob je sedel v neki ljubljanski kavarni in opazoval radostne obraze ljudi. Zazdelo se mu je, da so vsi ti srečniki preveč zadovoljni; saj je videl v žarečih očeh nežnega spola ogenj ljubezni, ki je pritajeno svetil. Zato je urno pograbil steklenico sodavice in jel gasiti. Ker je nekega časa zmočil in pokvaril bluzo, ga je tožila. Sodik je menil, da je Jakob storil to samo v objestnem razpoloženju in ga je oprostil.

»Nikar me ne obsojite, saj sem jo sam najbolj staknil,« je dejal železnica France, ki je z dvema tovarisema valil sod vina v Ravniharjevo klet, pa jih je sod prehitel in odbrzel naprej, pri tem pa poskodoval Francea in njegovega pomagača. Ker ni bil France kriv nesreče, ga je sodnik oprostil.

Andrej Tomažin je ob izjanski cesti na dvorišču povozil 19mesečnega Karolčka. Okrajno sodišče ga je obsodilo na 10 dni. Pritožil se je in inel srečo; pustili so mu 5 dni.

»Bičani niso zaspani, če trezni so ali pijani,« je kriknil zastopnik Janeza in Jere iz Bičja. Pa je poklical sodnik kar vso zlahoto — sedem obtožencev, ki so baje Janeza tepli, mu grozili in častili njega in njegovo mater s... Junaki so pogumno vstopili na mejdan in svoje dejanje tajili, dokler jim niso priče povedale, da se motijo in da so se res spoprijeli. To se je zgodilo božično nedeljo na cesti, vendar tudi mraz ni ohladil njih vroče krvi, da je Janezu, ki so ga imeli že na tleh, kar trda predla. Posrečilo se mu je, da jo je odkril, med tem ko se je zavzel zanj sosed; sicer je prejel par udarcev, vendar je bil vesel, da je srečno odpeljal. Korajžna žlahta Francetov, Rudolfov, Lojzetov in Angel pa je prejela svoje plačilo v denarni globi oziroma eno in dvo dnevnem zaporu.

»Spomni se vendar, sama si me prosila, da sva živela prepovedan sad,« je opozoril zidar Tone iz Valburge nekdanjo ljubico France, ki ga zdaj ne mara in ga je znanila radi posilstva. Poleg Francevine kamrice je soba slaboumne, starikave Francoze. Tej pa je hodil prazni Toni samo nagajat, morala mu je kazati »sramotov« in na komando vstajati in legati. Ker je pa bila zaspanka prepočasna, ji je pomagal z batinami. Nestanovitna Francea je sramežljivo priznala, da se je enkrat res spozabila, a takrat je bila še njegova ljubica; toda zadnjakrat jo je hudobnež hotel posiliti, čeprav nista več prijatelja. Tone je bil radi France oproščen, a radi Francoze ga je delno sodišče obsodilo na mesec dni zapore.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarij

Ljubljanska drama

Začetek ob 20 uri

Sreda, 3.: »Obrt gospe Warrenove«. E. Četrtek, 4.: »Druga mladost«. F. Petek, 5.: »Koncert bolgarskega violinskega virtuozu Saše Popova. Izv. (Dram. cene.)

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20 uri

Sreda, 3.: »Orfej v podzemlju«. B. Četrtek, 4.: »Zvezdave žene«. A. Petek, 5.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20 uri

Sreda, 3.: »Evangeljnik«. D. (Kuponi.) Četrtek, 4.: »Stambulski rož«. C. (Kuponi.) Gostovanje Mitrovičevih.

Tenorist g. Jos. Rijavec v Zagrebu. Najboljši naš lirski tenorist g. Josip Rijavec nastopi prihodnje dni dvakrat v zagrebški operi. Pel bo prvič naslovno vlogo v »Hofmannovih pripovedkah«, drugič pa vlogo grofa Almavive v »Seviljskem brivcu«. Poleg g. Rijavca gostuje te dni v zagrebški operi tudi solisti tenorist g. Ču-

lić-Dragan. On nastopa v »Traviatu« in poje vlogo Alfreda.

Marionetno gledališče v Zagrebu vprižarja Vlad. Nazora lutkarsko igrjo »Rdeča kapica«.

Dramska premijera v Zagrebu. Zagrebška drama je imela te dni premijero Gheonove igrje »Siromak pod stopnicami«. Režiral je Tito Strozzi z dobrim uspehom.

»Boris Godunov« s Krizajem. Naš rojak, basist g. Krizaj je pel pred kratkim na zagrebškem opernem odru naslovno vlogo Musorgskega opere »Boris Godunov«. Kritika na moč hvali njegovo kreacijo. Všek dosega g. Krizaj v peti sliki v monologu. Pevec je glasovno in v igri popolnoma na svojem mestu.

Matineja pevskega društva »Sloga« v Zagrebu. Grafično pevsko društvo »Sloga« je priredilo te dni v Zagrebu glasbeno matinejo, ki je prav lepo izpadla. Moški, ženski in mešani zbor so peli skladbe Jos. Eisenhutha Zlatka Spoljara, Borisa Papandopula, Benjamina Ipavca in Jos. Florschütza. Program je bil poln idealizma, izvajanje dobro. Zbor je vodil dirigent g. Mladen Požaj. Najbolj so ugajali Spoljarevi »Zvončiki« in Florschützeva »Miško, ženji se«.

Repertoar beograjskega Narodnega gledališča beleži ta teden nastopne opere in drame: Boris Godunov, Gijdo, Madame Buterfly, Zora, dan, noč, Labodje jezero, Osma žena, Pegica, Svet, Zona Zamfiru. V četrtek koncertira v dvorani »Meneža« pianistka gd. Jelena Pajumovičeva.

Narodna enciklopedija Srbov, Hrvatov in Slovencev. V Beogradu je pravkar izšel 7. zvezek Stanojevičeve »Narodne enciklopedije SHS«. Latinska izdaja enciklopedije obsega snov od besede Pirdus Alibeg do Glenski visovi, čirlika izdaja pa od besede Dud do Zadružno pravo. S prihodnjim zvezkom N. E. bo zaključena prva knjiga, ki pojde potem lahko v vezavo.

Gjuro Vilović v angleščini. Zadnja številka londonske revije »The Slavonic Review« prinaša prevod Gjuro Vilovića povesti »Puce«. Stvar je prevedena iz Vilovičeve knjige »Mandorli«. Prevod proze je oskrbel lektor sebohrvaškega jezika na londonski univerzi g. Jobson.

Split v znamenju operete. Ker je dosegla Thardovičeva opereta »Mala Floramy« v Splitu velik uspeh, se je gledališka uprava odločila, da bo stalno gojila opereto. V tej smeri so že storjeni prvi koraki. Pripravlja se najprej srbska narodna igrja s petjem, Borislava Stankovića »Kostana«, za njo pa pride na vrsto Kahmanova opereta »Baladara«.

Romain Rolland na odru. Francoski pisatelj in človekoljub Romain Rolland, ki je prošli teden praznoval 60-letnico svojega rojstva, ni kaj posebno priljubljen oderski avtor. Kljub temu so ga počastila nekatera gledališča ob zadnjem jubileju s tem, da so pripravila njegove drame na pozornico. Dramsko gledališče v Curihi je igralo ob tej priložnosti Rollandovo mladostno dramo »Aert«. Dolo je napisal Rolland začetkom svojih tridesetih let. Stvar je izšla v knjigi pod naslovom »Triomphe de la Raison« ter obravnava osebnost in razvoj mladega sina nizozemskega vladarja. Okolica se trudi, da bi mladenčca zavedla na epikurejska pota in ga iztrgala pripravam za vladarja. To se jim pa ne posreči in Aert mora umreti, ker se mu izjalovi načrt, katerega je zasnoval proti dvorni kamariji.

Iz sarajevskega gledališča. Sarajevsko gledališče se mora boriti z velikimi finančnimi težavami, ki ovirajo njegov napredek. Intendant zavoda g. Branislav Nušić mora neprestano biti na oprezu, da ne odčuti že itak maloštevilnega gledališkega občinstva instituciji. Kljub temu vozi precej srečno. Sedaj ima na sporedu: opereto »Geša«, Molièrova »Namršljena bolnica«, lastno komedijo »Pet okoli sveta« ter Borislava Stankovića »Kostana«. V ponedeljek 1. februarja pa odide sarajevski gledališki ansambel na večdnevno gostovanje

v Mostar. Spored tega gostovanja je sledeči: Narodni postanec, Namršljena bolnica, Velika nedelja, Osma žena, Faun in Špampjon. Gostovanje odpravi pisatelj Nušić s predavanjem o lastnih dramskih delih.

Sem Benelličeva »Okrutna šala« na splitskem odru. Prošlo nedeljo so igrali v Splitu Sem Benelličeva dramo »Okrutna šala« v režiji g. V. Beka. V dramo so nastopili tudi slovenski rojaki: ga. Setinska ter g. Rakuša in Vladimir Skrbinek.

Lanske razstave v Splitu. Split ima za razstave upodablja očih umetnikov na razpologo Galicjev salon, kjer je bilo lani pet razstav: Razstavili so: Tartaglia in Pallavicini, Rus Lazničkov, Petar Dobrovič, Baković in Klub mladih iz Ljubljane. Vseh pet razstav je obiskalo okoli 1000 ljudi. Slik in plastik se je prodalo, vračunavši tu neomenjeno Jadransko razstavo, za 80.000 Din.

Predstojna premijera v beograjskem gledališču. Beograjska drama pripravlja Dušana S. Nikolajeviča dramo »Mnogaja ljubezn«, katero bo režiral g. Ginič. Režiser Isajlovič študira z ansamblom Shawovo »Sveto Ivanovo«, dramski ravnatelj dr. Gavella pa »Figarovo ženitev«. Po teh igrar pride na oder Pirandello. Njegova drama »Šest oseb išče avtorja« se že pripravlja in ni izključeno, da se bo igrala tudi tragedija »Honorik IV.«

Domače vesti

* Ali ste že poslali upravi »Domovine« rjavu dopisnico? Kdor ni se poslal »Domovinu« dopisnice, ki je bila »Jutru« priložena v nedeljo, naj to stori nemudoma, izpolniti ji jo z imeni vsaj enega ali več novih naročnikov za »Domovino«. Mnogi meščani so naročili svoje dobavitelje živin, znanca z letovišča, sorodnike svoje ali sestanovalec katerim so obenem javili, da so zanje poravnali naročnino in jim žele veliko zabave in koristi od čitanja »Domovine«. Nobena dopisnica se ne sme zavreči!

* Albert Thomas v Beogradu. Dne 5. t. m. prispe v Beograd direktor mednarodnega urada za delo, Albert Thomas. V naši prestolnici ostane več dni, da se podrobno informira o delavskih razmerah v Jugoslaviji in o vprašanju, kedar bodo ratificirane razne mednarodne pogodbe tikajoče se zaštite delavcev. Thomas, bivši francoski minister, je odlični prijatelj našega naroda in se je med vojno z vsemi močmi zavzemal za ustanovitev solunske fronte. Iz Beograda odpotuje potem na Dunaj.

* Izprememba v ministrstvu prosvete. Minister prosvete, St. Radić je odstavil do sedanjega šefa personalnega oddelka za Hrvaško, Milana Fabjanovića in imenoval na njegovo mesto Mateja Vitkovića, oblastnega prosvetnega referenta iz Zagreba.

* Iz državne službe. V višjo plačilno stopnjo sta pomaknjena inženjeri Ciril Juvan in I. Porenta — oba pri gradbeni direkciji in Ljubljani. Na dvorazredni trgovski šoli v Celju je strokovni učitelj Konrad Plink po maknjen v I. skupino II. kategorije.

* Železniška konferenca na Semeringu. Sročiti sta odpotovala kot zastopnika ministrstva sabrača šef tarifnega oddelka g. Cugmus in načelnik komercialnega oddela železniške direkcije v Ljubljani, g. Vidic. Na železniško konferenco srednjeevropskih držav na Semeringu, katere se bodo udeležili razni naši delegati, tudi zastopniki Italije, Češkoslovaške in Avstrije. Na konferenci se bo razpravljalo o ureditvi tranzitnega transporta iz Češkoslovaške v Trst.

* Sprememba v gerentstvu. Dosedajni gerent občine Murski Crnci, srez mursko-boškoi, Stefan Kosednar, je na lastno prošnjo razrešen gerentskih dolžnosti. Za novega gerenta v občini je imenovan veliki župan mariborske oblasti Jožef Voglerja, posestnika v Murskih Crncih. V gerentski sovet pa so mu mesto dosedanjih članov dodelili Stefan Granfol, Stefan Bakan, Janez Mataj, Jožef Celec, Franc Vörös in Franc Lapuša, vsi posestniki v Malih Crncih.

* Jubilej. Petdesetletnico rojstva je praznoval dne 1. februarja gospod Franjo Cvetko, srečni šolski nadzornik v Murski Soboti, v krogu svoje rodbine v Vučji vasi na Mursko-nj. Odličnemu šolniku in vrlom narodnemu delavcu iskreno čestitamo!

* 50 letnica srbskega Rdečega križa. Dne 6. t. m. poteče 50 let, odkar je bil ustanovljen srbski Rdeči križ. Povodom jubileja se bo vršila v nedeljo slavnostna seja društva.

* Smrtna kosa. V zdravilišču na Golniku je umrl po dolgem trpljenju v starosti 33 let poštni uradnik g. Anton Pečnik. Po prejetju je služboval v Ljubljani, pozneje pa je bil v službovanje predeljen kontrolnemu oddelku poštnega ministrstva v Zemun. Bolezen si je nakopal v vojni.

* Stališče članstva UJU. Kakor nam poročajo, je zavzelo članstvo okrajnih učiteljskih društev za črnomeljski in komniški okraj stališče proti znani »deklaraciji« in je soglasno izreklo na svojih zborovanih zaupnico odstopivšemu predsedniku UJU g. Jelencu. Iz učiteljskih krogov se povdaja potreba, da se napredno učiteljsko najde na skupni bazi, ki bo omogočila, da se sporazumno odpravijo nedostatki organizacije, idejno pa ohrani čisto stališče UJU.

* Poštni avtomobilski promet v Primorju. Ker je vsled vremenskih neprilic parobrodski promet v Primorju pogosto ustavljen, je pomorski urad na Sušaku pri poštni direkciji zahteval, naj se ob takih prilikah prevaža pošta z avtomobili. Po vestih, ki jih je prejel pomorski urad, je pošta direkcija v Zagrebu sklenila, da bo v primerih, kadar se bo moral ustaviti parobrodski promet, uvedla odslej prevažanje pošte z avtomobili.

* Ukinjenje vozne vlajšave na železnih. Kakor poročajo iz Beograda so polovne vozne cene na železnih zopet ukinjene in sicer: za člane planinskih in turističnih društev, za člane športnih društev ter za posameznike našega Primorja, oziroma mest ob našem Jadranu.

* Repatriacija naših izseljenikov. Po izkazu izseljeničnega komisarijata v Zagrebu o statistiki vračanja naših državljanov iz izvenevropskih držav v našo kraljevino, s. j. meseca oktobra 1925. vrnilo v našo državo 373 moških, 92 žensk, celokupno tedaj meseca oktobra 465 oseb. In sicer se je vrnilo iz Zedinjenih držav Amerike 361, iz Kanade 5, iz Avstralije 1, iz Argentine 5, iz Brazila 1. Od 1. januarja 1925. do 30. oktobra 1925 se je vrnilo v domovino iz izvenevropskih držav celokupno 4963 oseb, od teh 532 v Srbijo, 1334 v Vojvodino, 186 v Črno goro, 1548 v Hrvaško in Slavonijo, 406 v Dalmacijo, 643 v Slovenijo in 192 v Bosno in Hercegovino. 773 oseb se je vrnilo preko Grube, 4 preko Sušaka, a ostali preko množinskih luk.

* Novo okrajno sodišče v Prekmurju. Več občin gorjskega Prekmurja se je obrnilo na ministrstvo pravde v Beogradu, da pospeši ustanovitev okrajnega sodišča v Gornji Lendavi, ki je naravno središče večine države in pokrajine. Za to sodišče, ki je že itak predvideno v zakonskem načrtu ministrstva pravde, prihaja v poštev nad 40 občin s približno 22.000 prebivalci. Ti so večinoma samo mali kmetje in poljedelci in so dosedaj navezani v pogostih pravnih zade-

vah na zelo oddaljeno okrajno sodišče v Murski Soboti, kar jim povzroča obilo stroškov in veliko zamudo časa. Dosedaj običajni sodni uradni dnevi v Gornji Lendavi ne zadostujejo in je že bivaška ogrska vlada uvidela, da je nujno potrebno ustanoviti v Gornji Lendavi novo okrajno sodišče. Uresničenje tega načrta pa je preprečila svetovna vojna. Ustanovitev okrajnega sodišča v Gornji Lendavi bi bila v narodnem in gospodarsko-kulturnem oziru za vse v poštev prihajajoče občine, ki ležijo na najskrajnejšem severu naše države ob mehi Avstrije in Madžarske velikanskega pomena. Upamo, da bo ministrstvo pravde upravičeno želji prizadetega prebivalstva čim prej ugodilo in to tem bolj, ker so za nastanitev potrebnih sodniških uradov na razpolago lepi prostori v gradu bivšega grofa Bathyanja, ki je dosedaj prazen in neuporabljene.

* Februar. Z večerajšnjim dnevom smo prestopili prag meseca februarja. Najkrajšega meseca v letu, ki ima letos 28. v prestopnih letih pa 29 dni. Sonce se je večeraj pojavilo na obzorju ob 7.21. zašlo pa je ob 17.7. Dan je trajal 1. februarja 9 ur 46 minut, zadnji dan februarja pa bo trajal 11 ur 4 minute in naraste torej v tem mesecu za 1. uro 18 minut. Mesečeve faze: 6. februarja zadnji krajec, 12. mlaj, 19. prvi krajec in 27. polna luna. Sonce se je v februarju dvigne znatno višje na obnoblju. Pojavila se je zmrzlina, nastopajo pa tudi že topli dnevi, ki talajo sneg in povzročajo včasih povodnji. V Egiptu zori v februarju žito. V Ljubljani pa se pojavljajo prve pomladanske cvetlice — zvonički in brotnice; ob potokih se razcvete jelše, sobe krase kamelije in hijacinte. Veverica skače od drevesa do drevesa, ob milejših večerih zažvrzlo kos svojo pomladansko pesem; ob solčnih dnevih se pojavljajo prvi citrončki. Naš slovenški oratar opravi prvo delo v vinogradu in sadovniku, kajti bliža se — pomlad.

* Fatizlikator Madunić ima še stare grehe. Svojedobno je tudi naš list poročal o velikih goljufijah v Novem Sadu, ko sta meseca avgusta 1924 prišla k minarju Plavšiću pri Sv. Ivanu dva človeka, se predstavila kot trgovca ter sklenila z njim kupčisko po godbo za dvestaj vagonov moka. Plavšić je odpotoval v Novi Sad ter v tamkajšnji banki dvignil 300.000 dinarjev. Z njim sta potovala tudi omenjena neznanca. Eden je imel malo blagajno ter je rekel minarju, da lahko tudi on spravi svoj denar v blagajno. Ko se je Plavšić obrnil, je lopov naglo vzel iz blagajne Plavšićev denar, potem pa blagajno izročil minarju in šram bo, češ da ima v mestu nujnega posla. Neznane pa se ni več vrnil in je vse zasledovanje ostalo brezuspešno. Sedaj je povodom afere ponarejenih tisočakov Plavšić po fotografiji spoznal Madunića kot onega lopova, ki mu je izvalil 300.000 dinarjev.

* Bojevitja kočevarska šolska mladež. Pred nedavnim časom se je šolska mladina v ljudski šoli na Planini v Belokranjski spozabila tako daleč, da je dejansko napadla med poukom svojo učiteljico, ki je morala iskati svojo rešitev v begu iz šolske sobe! To šolo obiskuje nekaj kočevskih otrok, pravih Nemcev pa skoro ni, večina takozvanih Nemcev ima namreč lepa slovenska imena, ki so popačena s pomočjo nemškega pravopisa (n. pr. Jellen, Lukeschütz, Kobe tisch, itd.) Ogotovo je, da učiteljica ni mogla trpeti, da se širi v šoli nemskežarija in ker so začeli nekateri otroci ostentativno z nemoščino v šoli provocirati, jim je dala nekako pismeno kazen. Toda mesto, da bi otroci to kazen spisali, so — kakor že rečeno — učiteljico dejansko napadli. Baje se vodi sedaj radi tega na srezkom poglavarstvu v Črnomlju neka preiskava, v katere uspeh pa poznavalci razmer dvomijo. K tej zadevi pripominjamo edino to, da se nikakor ne čudimo, da rastejo v slovenski Belokranjski nemški orientirani ljudem rogovji; — ni še namreč dolgo od tega, ko je obujbalil neki politični »čajzelc« ki obrača svoj politični plašček že od avstrijskih časov (takrat seveda drugod) po vsakokratnem vladnem vetru, da se bo vpeljal nemški jezik tam, kjer se sedaj počuje na zakoniti podlagi v slovensčini. Tako pri nas, a drugod, kjer vlada pomol, pa ni tako. Ali je to v redu? — Več Belokranjcev.

* Požar v novosadski tvornici svilo. V strojniškem oddelku tvornice za svilo v Novem Sadu je izbruhnil v soboto požar, ki je napravil nad pol milijona dinarjev škode. Med požarom je razsajal dolg vthar in bi bila velika nevarnost da se ogenj razširi tudi na sosedna poslopja. Vendar pa se je gasilcem s pomočjo vojaštva je pravčasno posrečilo preprečiti katastrofo in ogenj omejiti. Požar je nastal vsled kratkega stika.

* Tragična smrt mladega delavca. V nedeljo jutraj se je zgodila v ladidelnici Sv. Marka v Trstu težka nesreča, katere žrtev je postal 27letni elektrotehnik Anton Sibirsa. Popravil je pri enem izmed številnih žerjavov, ki rabijo za dvigavanje in pre-

Hohštapljerji, vojni bozataši, siromašni uradniki, diplomati, amerikanci, sirotinje, kokote, prostitutke, greh, beda, strast, glad in razkožje v vseh lnu

Ulica bede in greha

HUGO BETTAUER

Kino »Dvor«

Izvirne francoske pastilje

VALDA

proti zlim učinkom MEGLE, MRAZA in MOKROTE in vsem BOLEZINIM DIHAL. Prodajajo vse lekarne in drogerije.

našanje železnih plošč in raznih drugih tovorov, električno napeljava. Med delom je nenadoma omahnil na lestvi. Da ne bi padel, je v hipni zmedenosti prijel za žico električnega napeljava. Toda siromaša je ta samoonbramba krenula stala življenje. V žici je namreč prežala smrt v obliki močnega električnega toka. Kakor od strele zadet, je Sibirsa tresel na tla in obelzel nezavest. Tovariši so mu priskočili na pomoč, toda nesrečni mladent je že čez nekaj minut nato umrl.

* Grozen samomor trgovca. V ponedeljek jutraj so našli delavci, zaposleni v lesnih skladiščih pod Škodnjem pri Trstu, razmesarjeno moško truplo. Glava je bila odtrgana od žrtva. V mrtvecu so kmalu spoznali 36 letnega trgovca Franca Kavčiča, stanujočega v ulici S. Giacoma in Monte. Pol ure poprej se je Kavčič setal v bližnji skladišča trgovca Gallana. Bil je zelo prepaden in razburjen. Neki delavec, ki se je slučajno ozrl za njim, ga je videl, kako je naposled krenil proti stranskemu tiru, po katerem je lokomotiva premikala železniške vozove. Medpotoma si je Kavčič stekel površnik ter spel klobuk z glave, potem pa je izginil delavcu izpred oči. Kmalu potem so ga našli mrtvega. Nesrečen se je vlegel čez tračnico in mrtvo čakal, da mu voz, ki ga je odrinila lokomotiva po tiru, odreže glavo. Kavčič je izvršil svoj obupni korak ba le pri težkih materialnih skrbih. Zapustil je ženo in tri nedoročile otroke.

* Roparski napad. Posestnik Jakob Toplak v Dornovi pri Ptujju je peljal te dni večjo množico čebule na mariborski trg. Ko se je zvečer vračal z vozom domov, je v gozdu na Teznu prisel k njemu neznan moški, ki se je peljal z njim do ptiškega mostu. Ko se je Toplak vozil dalje proti Dornovi, ga je neznanec pri Podvinčih nenadoma napadel z nožem, ga okljal ter mu siloma otel 300 dinarjev, nato pa izginil. Konj je Toplaka skoraj nezavestnega pripeljal domov. V ptujski bolnici so Toplaku zašili težke rane ter upajo, da mož ostane pri življenju.

* Prodaja čevljev po amerikanškem sistemu. Velike ameriške tvornice čevljev nudijo svojim odjemalcem potom lastnih prodajalnic dvakrat v letu, to je v mesecu februarju in v jeseni, izredno priliko, da si oblikovno nabavi čevlje po nizki ceni. Temo zgodnje sledi naša tovarna Peter Kotina in Ko. Tržili, ki od 1. do 15. februarja prodaja veliko množico vrhunskih čevljev po znatno nižji ceni. Cenj oblikovno naj se o tem prepriča v izložbah na Aleksandrovi cesti in Bregu 20 (glej današnji tiskar).

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

Človek iz gumija DOUGLAS FAIRBANKS

u— Cerkvena tatvina. Cerkveni tatovi so se po kratkem presledku zopet opogumili ter pričeli zopet iskati priliko za razne cerkvene tatvine. Pred nekaj dnevi je bilo vionimeno v puščico sv. Antona v frančiškanski cerkvi, kjer tat ni dobil ravno velikega plena. V ponedeljek proti večeru pa je zmanjkala pri Sv. Jožefu skrinjica za milodare, nepritrjena na mizi sredi cerkve. V skrinjici se je nahajalo okrog 300 Din gotovine. Sumljiv tatvine je mlad rdečelasec z velikim nosom, katerega je cerkvenik že večkrat opazil, da se je skrival v raznih temnih kotih cerkve.

Iz Maribora

a— Poročilo o Jugoslovanskem plesu je treba v toliko popraviti, da je zastopal vojaško oblast komandant mesta general Kosic, župan dr. Leskovar pa se je opravičil in je bil navzoč za mesto podžupan dr. Lipoid.

a— Praznik mariborskih planincev. Prejšnji teden je »Jutro« prineslo lepe slike zimskega življenja na Pohorju, ki nudi krog Mariborske kočve ves potreben komfort turistom. Vzdrževanje koč, potov, razglednega stolpa in nešteti drugih potreb pa stane ogromne vsote denarja, ki ga mora iz vseli mogočih virov nabirati gospodarica, podružnica SPD v Mariboru. Dostaj je imela lepe dohodke s »Planinskega plesa«, ki je bil vsako leto najbolje obiskana slovenska prireditve. Letos pa so se planinci bali: Denarna depresija, plesi so se v januarju vrstili dan za dnem, zadnji Jugoslovanske Matice šele v soboto s svojim močnim obiskom, kaj bo torej 1. februarja? Prišlo pa je preveselo in nepričakovano iznenadenje: Že pred 20. uro so se zgrinjale množice krog Obzvozne dvorane in prav do jutra so prihajale procesije plesaželne mladine. Komaj je zaznala godba, že je bil en sam ogromen kolobar vrteče se mladine v dvorani, tako da več kot polovica strastnih prijateljev vrtenja sploh ni mogla več v krog. Po dvorani je zadihala razigranost mladosti in narodnih nošah, slikovitih barvah in tisočih varilicah, smeložnih domačih oblekah, ki so harmonično dopolnjevale dekleški smeh s cvetjem ovencanih, rdečih lic. Židane tolete in smoljki so bili naskrtni zaničevana tuja navlaka, ki je motila zdravno veselje polnoce mladine. Po šotorih pa so neudrno stregla dekleta in žene. Prva sta zaplesala predsednik naših planincev, dr. Senzor z brhko Gorenjko Ivanko Lipoldovo, soprogo mariborskega podžupana. Pa tudi nebroj drugih višjih zastopnikov in honoracijorjev je bilo na tem prelepem planinskem prazniku, samo da ta večer niso prihajali v tesnih črnih oklepih dostojanstvenikov. Bili smo družina, kakor nas je dalo življenje in vsi veselji, da se bo planinska blagajna zopet napolnila. Od sobote na ponedeljek smo torej Mariborčani zadovoljili matičarje in planince. Velik trud ni bil zaman. Prirediteljem obeh večerov naše čestitke!

a— Porezani prsti. Mariborska rešilna postaja je večeraj prepeljala v bolnico mlazarijo Rudolfa Novaka, ki si je pri delu na žarji odrezal prst na desni roki in dečka Ludvika Vezjakarja, ki si je pri sekkanju drv s sekiro odsekal kos prsta.

a— Pretepača na cesti. Včeraj sta se na Aleksandrovi cesti dva, sicer dobra prilatačja, delavca Jakob Rabič in Kočjaž Fr. Jelovčan tako do krvi stepla, da so ju morali ranjena na glavi in prsih prepeljati v bolnico.

Iz Celja

a— Šolsko vprašanje celjske okolice se približuje svojemu definitivnemu zaključku. Dne 28. januarja so se izrekli strokovnjaki stavbene komisije za načrt enotne višje organizirane osnovne šole ob Dolgem polju. Ta sklep se je obravnaval v nedeljo dne 31. januarja tudi v občinski seji okoliške občine. Po dolgi, mestoma zelo burni debati, so se končno zdelili napredni, klerikalni in socialistični občinski odborniki za projekt ob Dolgem polju, ki ga je že od nekdaj zastopal krajni šolski svet. Proti so glasovali samo vsi 4 člani nemškega občinskega kluba. Krajni šolski svet se po tem sklepu napraka, da izvede ta projekt nemudoma in preskrbi tudi za to potrebno posojilo. Po večmesečnem razburjenju, ki ga je, kakor se vidi sedaj, prav po nepotrebnem netilo tudi klerikalno časopisje, sta zmagala končno treznost in zdrav razum zastopnikov okoliške občine. Stavbena dela se razpišejo v najkrajšem času. Prebrani smo, da bodo vsi, ki so sodelovali pri tem šolskem vprašanju ter ohranili v najkriticnejši trenotki hladno kri, enkrat še pomnili na svoje delo. Kajti ni vedno umestno preveliko štedenje. Zlasti pa ne tam, kjer se že za pozne rodove ustvarja kaj koristnega.

a— Zloraba verskega čuta v nečedne politične namene. Celjski žofinci so že znani po svojem fanatizmu in politični nestranosti. Mestnemu prebivalstvu so še v dobrem spominu slučajji, ko duhovnik v spovednici ni hotel dati odvzete inteligentom zaradi tega, ker so člani Sokola ter štajajo napredne časopise. Nedavno je bilo v cerkvi sv. Jožefa izpostavljeno ves dan Najsvetejši Zbrana množica je nač pričakovala, da jim bo pridigar razlagal kaj o tem največjem misteriju katoliške vere. Fana-

Zdravniške kapacitete

priloro'alo edino neškodljivo sredstvo za negovanje lica nariško emulzijo

VISAGINE ADELINA PATTI

Steklenica stane Dn 20.— in se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Glav. zaloga v Jugoslaviji: Zagreb, Gajeva ulica 8.

Čevlie na obroke

tični duhovnik pa je smatral češčenje Najsvetejšega za najprimernejšo priliko, da je udrihal po naprednem časopisju ter priporočal klerikalne liste. Ljudje so se zgrajali in obsojali namestnika božjega, ki napravila iz božjega svetlišča reklamni biro za skrahirano klerikalno stranko in njeno časopisje.

Iz Trbovelj

t— Člani oblačilne zadruge iz celega sodnega okraja Laško se bodo sešli v nedeljo 7. t. m. Na dnevnem redu so sledeče zadeve: poročilo načelnika s posebnim oziranjem na vajeništvo, poročilo glede šušmarstva (kratek izvešek iz čevljarskega kongresa), proračun za leto 1926, in določitev doklade, volitev ene šivilje v preizkuševalno komisijo in razno. Iz računskih zaključkov posnemamo, da so znašali dohodki v preteklem letu 10.018, izdatki 4634 Din.

t— Ljudje: visoka šola bo končala v nedeljo 7. t. m. ciklus predavanj iz zgodovinskega področja. Preteklo nedeljo je govoril g. prof. Melik o razvoju jugoslovanske zgodovine. Njegova izvajanja so bila zelo nazorna in pregledna.

t— Trboveljska občina je nakazala te dni Avstro-ogrski banki na Dunaju 1993 Din, s čemer je plačala ves dolg, ki je nastal med svetovno vojno, ker je podpisala vojno posojilo. To posojilo je znašalo takrat 2 milijona 492 K. Občina je plačala takoj le 7000 K. Podpisati posojilo je bila primorana, ker je tako izrecno naročil bivši deželni odbor in je poleg tega pritisnilo na takratnega župana g. Voduška vojaštvo po podpolkovniku Faschingu. Na redni občinski seji se je nato soglasno sklenilo, podpisati posojilo v znesku dva in pol milijona kron, za kar je plačala sedaj občina borih 1993 Din. Posojilo je bilo torej zelo poceni.

t— Vojni invalidi se sestanejo 7. t. m. pri Forteu na Vodi. Ob tej priliki bodo oddali svoje dokumente, nakar se bo odpeljal pooblaščenec v Laško in jih prijavil sodniji v svrhu prevredbe po novem invalidskem zakonu. Sprva se je mislilo, da se bo to zgodilo na uradni dan sodnije. Toda sodišče je poslalo obvestilo, da se prijavi- lo lahko na omenjeni način, ker bi bili z njegovim uradnim dnevom združeni veliki stroški, ki bi jih invalidi težko prenesli.

Čar predpusne noči...

Ljubljana, 2. februarja.

Gospod in gospa z dežele sta se pripeljala v mesto. Šla sta najprej v gostilno na kosi- lo, nato v kavarno, čitala sta časopise, opazovala življenje okrog sebe in sta bila vsa srečna. Imela sta se pristrčno rada in bila sta hvalažna drug drugemu za nasvete, da preživita eno predpusnih noči v Ljubljani. Na deželi zunaj je v zimskem času pusto in dolgočasno, zato postavte včasih naravnost življenska potreba, da si človek vzame časa in se nekako prerodi v mestu.

Gospa Tina je peljala v mraku možička okrog po ulicah in ga ustavljala pred vsako izložbo klobukov, oblek in čevljev. Ako ravno nista kupovala, sta uživala že v pogledih na pisano blago in v pogovoru o življenju v mestu in življenju tam zunaj. Zvečer sta sedela zopet v kavarni in ko je tu postalo dolgočasno, sta se odločila, da gresta za zasnanja tja čez mize in oba sta bila ju je objel vzduh parfuma in razpotenih teles, sta postala oba nekoliko omanjena. Za hipce sta se pa razvžela in pri drugi stekleničici sta bila že vsa blažena. Na oba je vplivalo veselo razpoloženje, vsckrog tako opojno, in sladka godba je čuvstva samo še podžgala. Sama nista vedela, kdaj sta se zasnanja tja čez mize in oba sta bila nekam začudena, ko sta se vjela zopet njuno pogleda.

Gospa Tina je pričela kar nenadoma govoriti čudne stvari, povdarjajoč, da je mesto pravzaprav prezapeljivo in ko je zalotila moža, da se je vjel pogled možička v krilo njegove sosedje, je dejala: »Glej!... in besedo nekam preteče podčrtala. Po dobrih desetih minutah je postalo možičku nekaj nevedno, in ko je izsrebral kozarec do dna, je vprašal gospo Tino, ali razmišlja morda o tem, da je veliki črni dečko pri tretji mizi podoben njemu...

Pogovor je tekel v tem tonu naprej in nakrat sta bila Tina in možiček prepričana da nista več tisto, kar sta bila še pred dve ma urama, dva razigrana zaljubljenca. Tonaček je gledal v luč in migljajoče glave svetlelo in prijazno: pogled se mu je lovil v obrazih, frizurah in krilih, kadar pa se je ozrl v ženko, se mu je zdelo, da ga bode kakor osat. Zdelo se mu je tudi, da si pomežukajeta z dečkom pri tretji mizi in zardelo se mu je, da mora izzvati preprij. Nenadoma je vzrotil, plačal in se zgabil v množici. Gospa Tina je poskušala, da se pognete za njim, poskus pa se je ponesrečil. Ljubljana se ji je nenadno zamerila v dno srca, vzdihnila je solznih oči in odšla sama spat v hotel, kjer je menila, da najde pobešnega možička že v postelji.

Konec. — da zakrijemo vse drugo. Bilo je v zgodnjih jutranjih urah. Na vrata hotelske sobe je nenadoma nekdo potkal in zunaj se je čul energičen glas policijskega kontrolnega organa: »Odprite!« Gospod Tonaček je odprl vrata, uradil zadevo s policijskim agentom in vrata zopet zaprl. Nato je bil v par minutah napravljen in je vrata ponovno odprl. Da, ko bi se tisti hip odprla sama ena vrata. Gospoda Tonačka je vrglo nekaj v kot kot prazno vrečo. Na pragu je stal gospa Tina, grozna kot anđelj z mečem, ki je pregnal Adama iz paradiza, na vratih omare pa se je pojavila tisti hip vsa zlomljena dečva brez imena v obleki bogsigavdi kako ravna. Gospod Tonaček je ne bi mogel dočeti, kajti v obeh mu je migotalo, kakor če rosi dež v morje. Bilo je neznosno, bilo je strašno, bilo je tako, da si gospa Tina in gospod Tonaček nista podala rok in da si bo vsak poiskal nivo dom.

Gospa Tina morda ostane celo v Ljubljani. Seveda, ona se hoče maščevati.

Igra skla elita nastopi v filmu:

„Ulica bede in greha“

Hugo Bettauer

kino »Dvor«

Naši onstran granic

Razočarana Reka

Italijanska božar na pred jugoslovenskim razmahom na Jadranu.

Profesor Edoardo Susmel je eden onih naših potujočevalcev na Reki, ki so se borili z vso gorečnostjo za aneksijo k Italiji, saj naj bi se s njimi bodočnosti reškega pristanišča pod trikoloro. Prihaja pa vse drugače. Trgovina in industrija počivata, v pristanišču se vrste čezotne barke, prenehale so po morskave zveze, prometa in življenja ni od nikoder, zaman so vsi pozivi za pomoč iz Rima, kjer je padla trda beseda, da je Reka trn v boku Italije... Razočaranje za razočaranjem, iz središča Italije ni sredstev za dvig Reke in njenega pristanišča, iz zunanje ga sveta pa tudi ni znakov, ki bi zboljšali reški položaj.

Susmel je napisal še mnoge člankov, polnih obupnih klicov, da naj se odrešeni Reki vendar pomaga. Sedaj objavlja v mesečniku kombatanov »Problemi d'Italia« dva članka. V enem se opira na naraščajočo jugoslovensko moč na Jadranu, v drugem gleda proti severni konkurenci.

Jugoslovenska pristaniško-pomorska organizacija napreduje živahno. V Splitu, Šibeniku, Dubrovniku in Kotoru se vrše ureditvena dela in vsako leto se jugoslovenska trgovska mornarica pomožni z novimi brodovi. Pomorski program je organiziran na obsevanje vredne načine. Afimacija jugoslovenske zastave se javlja v 45 obrežnih ortah, dočim jih ima Italija 23. Italijanske dolgotrajne črte so 4. Jugoslavija jih ima 11. Italijanske transverzalne črte so 4. Jugoslavija ima samo eno, i. zadovoljuje pa se Jugoslavija le z Jadranom, marveč se giblje tudi že po Sredozemskem morju in 15. okt. lani se je inaugurirala redna služba s Solunom in Aleksandrijo v Egiptu. Pred njo je sledila jugoslovenska iniciativa za pomorske zveze z Brazilijo, da tako odtegne italijanskim lažjem del kavinaga transporta.

Susmel izvaja, da obstoji organičen načrt za pridobitev Jadrana, ki mora vzemiristi zlasti Reko in Trst, Reka nima danes nikaške pomorske zveze z jugoslovenskimi pristanišči v Dalmaciji, Trst pa vidi, kako je on jugoslovenske brodovja naperjena proti njegovemu pristanišču. Celo leto 1924. je vzdržala italijanska zastava prvo mesto v pomorskem gibanju v Splitu, sedaj pa nas zaduje vedno občutnejše. Jugoslovenska vlada hoče racionalno porazdeliti promet z vsemi svojimi dalmatinskimi pristanišči: Sušak bo severni pristan, Šibenik in Split bo sta služila centralni Jugoslaviji, Dubrovnik in Kotor pa južnemu delu. V kratkem bo Slovenija, neposredno zaledje Trsta, zvezana s Sušakom. To ogroža nacionalno ja dransko gospodarstvo, posebno pa zadeva Reko in Trst. In vse to se godi pred ratifikacijo italijansko-jugoslovenskih pogodb in nettunškega sporazuma.

Težka nevarnost za Jadran preti iz nemške pomorske reorganizacije. Nemci hočejo okreniti proti Hamburgu ves promet Srednje Evrope, ki bi imel iti iz Trsta in Reke proti Levanti in proti Ameriki. Susmel se boji tudi iz nemške orientacije napram Dunavu... Nemški dumping se že znatno občuti v Trstu, kjer se je promet skril za 15 odstotkov. Trgovina z lesom upada stalno. Jugoslovenski les se vozi v Split, avstrijski pa v Benetke. Nov jadranski tarif, ki ni oni stari unitarski tarif, je ustvaril podrejenost Trsta in Reke napram Benetkam in Splitu... Susmel kliče obupno na pomoč. Zaman. Ju-

goslovenskega razmaha na Jadranu ne bo nihče vstavil.

— V Sežani je bilo lansko leto prignanih na trg 25.418 glav živine in sicer 9008 goveje živine, 1295 telet, 4327 konj in 10.788 prašičev. Leta 1924. je bilo na trgu 22.058 glav živine. S sejmom je združena trgovina in z drugim raznim blagom, ki je bila lani prav dobra. Trg v Sežani je ugodno urejen in železniške zveze so pripravne za vse strani.

— Iz petega nadstropja je skočila v ulici Rossetti v Trstu 36letna Ivanka Konjevič. Le še malo živno so prinesli v bolnico, kjer je umrla. Nesrečnica je bila nedravljično bolna.

— V tolminskih gorah sekajo gozdove. Včasih so hodili krepki tolminski fantje in moške na Hrvaško in v Rumunijo sekati gozdove, sedaj opravljajo tako delo doma. Spoštantje dobijo krasen les in drva za majhen denar. Škoda je ogromna. Sekanje gozdov pomeni veliko nevarnost kmetijskemu gospodarstvu. Med Jugosloveni v Juljski Krajini se je po vojni zapravilo že mnogo preveč gozda. Pozor!

— V Idriji se je vršilo veliko zborovanje rudarjev, na katerem so zopet soglasno sprejeli novi plačilni pravilnik z zahtevo, da se odpošlje na merodajna mesta. Zborovalci so sprejeli tudi spomenico, v kateri se poudarja velik pomen novoustalovljene bolnice, katera pa mora dobiti zdravnik, ki bodo dobro kvalificirani in bodo poznali jezik ljudstva, ako hoče res odgovarjati svoji stvari.

— Detomora je bila obtožena 38letna Katarina Leban s Tolminskega. Soobtožena je bila 44letna Marija Rejec, ki je baje nasvetovala Lebanovi, da naj se znebi otroka. Pred poroto v Gorici sta bil obe oproščeni. Porotniki so bili v dvomu, da bi bila Lebanova izvršila detomoro in zanikali so skrbno Rejceve.

— Mussolinija je razžalil. Pred kazenskim sodiščem v Trstu se je pričela razprava proti Mariju Gattinoni iz Brescie, ki je pretekli mesec v gostilni »Al Cormonese« gledal Mussolinijevo sliko na steni ter izrekel žaljive besede proti načelniku vlade. Razžalil je pri tem tudi nekega finančnega stražnika. Za razpravo je bilo mnogo zanimanja, ali v splošno začudenje ni bilo od nikoder odvetnika dr. Zennara. Gattinonijeva braniteljica in tako se je morala razprava odložiti.

— Kočljivo stanovanjsko vprašanje v Trstu. Prefekt Gasti je izdal odlok, ki hoče urediti kočljivo stanovanjsko vprašanje v Trstu. Odlok se deli v dva dela. Prvi vsebuje določbe za pobijanje zlorab, ki so se razpisale po mestu pri oddajanju stanovanj, drugi pa odreja oblastveno nadzorovanje oddajanja in najemanja stanovanj, da bi se uvedle zopet stare poštnice navade v stanovanjskih zadevah. Prefekt se je postavil med lastnike hiš in najemnike ter hoče varovati koristi obeh strani. Težka naloga. Ako se mu posreči, bo Gasti za Trst velizaslужen mož.

— Prireditve. V Čepovanu bo 7. t. m. že druga prireditve mladega prosvetnega društva »Skrijanček«. Na vzporedju je tudi ljudska igra »Domena«. V Črničah bo isti dan veselica s petjem, šaloigro »Avtomobilist« in plesom.

— Izobraževalni tečaj so priredili 2. t. m. v Zahornem pri Bistrici na Koroskem. Govorilo se je med drugim o ljudskem zdravju in o potrebi, da se dvigne gospodarstvo med Slovenci.

Konferenca Zadrudnih elektrarn v Ptuj

V Ptuj, 2. februarja 1926. V nedeljo se je vršila v naši mestni posvetovalnici konferenca zadrudnih elektrarn, ki jo je sklical Zadrudna zveza v Celju. Predsedoval ji je zvezin predsednik dr. A. Božič. V imenu ptujске zadrudne elektrarne je pozdravil navzoče zadrudni načelnik dr. Fermeve, nakar je poročal zvezin ravnatelj Janko Lešničar. Izvajal je med drugim, da je to konferenco rodila živa potreba in želja, da se polože enkrat zadrudnim elektrarnam trdni organizatorični temelji. Govornik je na to orisal dosedanj razvoj elektrifikacije naših krajev, v kolikor se je izvršila ista na zadrudni podlagi. Slovenskih zadrudnih elektrarn je sedaj 35; organizirane so pri vseh treh slovenskih zvezah. Glede svojih članic je zbrala Zveza statistične podatke; te imajo sedaj 830 članov, 12.176 instaliranih luči in 123 motorjev z 498 konjskimi silami; konzum toka je znašal lani preko 300 tisoč kilovatnih ur; pri čemer pa je pripomnil, da je mnogo naprav, kakor n. pr. ptujska, prišlo šele proti koncu leta v obrat. Napeljava električne luči pomenja sicer veliko več komodnosti, higijene, pa tudi prihranka v naših mestnih in kmečkih domovih, glavna naloga zadrudnih elektrarn pa je, delati propagando za uporabo elektrike kot pokonske sile. Važno je, da so moge dati našemu gospodarstvu pri celjski Zvezi včlanjene elektrarne dovolj za zboljšanje in pocenjenje produkcije 123 motorjev na razpolago. Ti motorji so v delu pri 1 opekarni, 1 usnjarni, 5 mlinih, drugi pa služijo raznim obrtniškim in kmetijskim svrhom. Največ je mlatilnic, slamoreznic, domačih mlinov, ciklarnih žag in pa motorjev pri mizarjih in kovačih. Organizacija zadrudnih elektrarn v Sloveniji je natekla na velike težave zbog malih skupščin naših zadrugarjev na tem polju bodisi glede tehnične izpeljave, bodisi glede finansiranja. Po trdih prvih skušnjah se obrača sedaj na bolje. Govornik se je na to obširno bavil s finansiranjem teh zadrug kakor ga je vpeljala zveza in pa s knjigovodskimi in bilančnimi zadevami.

Nato je imel inženjer A. Ditrich iz Ljubljane obširen referat, v katerem je sistematično obravnaval vsa tehnična in komercialna vprašanja, ki pridejo v poštev pri ustanovitvah in vodstvu zadrudnih elektrarn. Ta temeljit referat izide v »Zadrugi« in bo služil naravnost kot vademecum zadrudnim elektrarnam. Po referatih se je vnela obširna

debata, ki so se je zlasti udeležili dr. Ivan Fermeve (Ptuj), Klenovšek (Trbovlje), Kolenc (Zagorje), Godec (Limbuš) ter predsednik in referenta.

V debati se je med drugim grajalo, da se je postavila finančna delegacija v Ljubljani na stališče, da morajo plačevati tudi docela kmečke elektrarne davek na poslovni promet, dasi spada električni pogon in razsvetljava nedvomno med predmete, ki jih kmet za svoje delo potrebuje. Zakaj se mora pri nas vsak davčni zakon razlagati narodu v škodo? Zanimivi so bili podatki o poslovnih metodah nekaterih elektrotrvd. Skoro običajno je, da se na razne načine navaja zadruga in posameznike k prevelikim in absolutno nerentabilnim napravam. Končno je konferenca izrekla željo, da naj uredi Zveza tehnično pisarno pod vodstvom strokovnega inženjerja. Ta pisarna bi naj izdelovala nove načrte, dajala strokovne nasvete in bi bila za razne tehnične posle zvezinim članicam na razpolago.

Predsednik dr. Božič je mogel na zaključku konference konstatirati, da stopa zveza pri svojem elektrifikacijskem delu v novo, mnogo oblačilo razvojno fazo.

Nove publikacije

»Lovec«. Prva letošnja številka objavlja med drugim strokovna poročila: »Lanska jezenska vzrejna tekma psov ptičarjev«, »Ribarski okrajji in njih pritoki« ter »Strokovno mnenje Okrajnega reč. okraja v Ljubljani o najmanjši meri za »sulca«. Rubrika »Iz lovskega nahrbtnika« prinaša kopo zanimivih vesti za lovce, rubrika »Iz ribarske mreže« pa je namenjena našim ribarjem. Člani Slovenskega lovskega društva, oziroma Slovenskega ribarskega društva dobivajo list brezplačno, za načlane velja »Lovec« na leto 60 dinarjev. Uprava »Lovec« je v Ljubljani, Strossmayerjeva ulica 1.

»Zenski svet«, letnik IV. 1. šte. Vsebine: Leja Faturjeva: Moj koledarček; Polonica Juvanova. Bogato je zastopano tudi strokovni del. Modna priloga je znatno povečana. Naroča se pri upravi za Jugoslavijo v Ljubljani, Karlovska cesta 20/L. Letna naročnina 64 Din.

»Zdravje«, zdravstveno-poučni list. Izšla je 1. številka II. letnika zdravstvenopoučnega lista »Zdravje« z lepo in privlačno vsebino, ki govori o petih vsebilih, o skrbi za narodno zdravje, o učitelju in njegovem razmerju do ljudskega zdravja, o vzrokih pešanja zdravja na kmetih, o širjenju nalezljivih bolezni, o naši zdravniški zakonodaji in sličnih vprašanjih. V listu sodelujejo odlični naši zdravniki. Med njimi: dr. Ambržič, Breclj, Černič, Debevec, Demšar, Derganc, Gostič, Katičič, Kisel, Lapajne, Matko, Meršol, Neubauer, Rebernik, Robič, Šimec, Tičar ter medicinci: gg. Lutman, Pirc in več laikov. List izhaja

vsakega 15. v mesecu, ureja ga dr. Ivo Pirc, ilustrira pa grafik Justin. Slednji je narisal za novi letnik zunanjo in notranjo naslovno stran, lepe inicijalke in vinjete, tako da je lista v tej opremi lahko res vsakdo vesel. Priporočamo »Zdravje« najtopleje. Naroča se pri Higijenskem zavodu v Ljubljani, Za loška cesta 2.

Sport

Službene objave LLAP.

(Iz seje t. o. z dne 31. XII. 1925.)

Verificirajo se kot novi slovenski srednje šolski rekordi sledeči rezultati, postavljeni pri srednješolskem prvenstvu Slovenije dne 20. IX. 1925:

100 m: 11.7 Weibl Jože (Trgov. šola), 800 m: 2:09.4 min. Arhar Franc (realca), 3000 m: 10:09 min. Slapničar Jože; skok v višino z zaletom: 1.55 m Borštnar; met krogla: 9.63 m Slamič Herman; met diska: 32.55 m Slamič Herman (vsi tehnična srednja šola).

Kot novi srednješolski rekordi rezultati postavljeni pri: a) prvenstvu LLAP za leto 1925. dne 29. in 30. VIII. 1925: 800 m: 2:10 min. Zupančič Lado (Ilirija) 1500 m: 4:31.4 min. Deržaj Edi (Ilirija), 5000 m: 17:10.8 min. Deržaj Edi (Ilirija); 3000 metrov hoče: 15:35.2 min. Slamič Herman (Primorje), skok v daljavo z zaletom: 6.14 m dr. Perpar (Primorje), troskok: 12:11.5 m dr. Perpar (Primorje), skok ob palici: 3.00 m Strekelj (Ilirija), met diska: 33.38 m Vrhovec (Ilirija); 100 m dame: 13.1 sek. Oman Anica (Ilirija), b) prvenstvo LLAP v olimpijskem petboju 27. IX. 1925. Zupančič Lado (Ilirija) 2536.630 točk. c) pri prvenstvu JLAS-a v V. Bečkerek 13. IX. 1925: 5000 m: 17:04.4 min. Deržaj Edi (Ilirija), d) pri racionalnem mitingu Primorja in TKD Atene, 3. in 4. X. 1925: 800 m: 2:08.6 min. Močan Vlado (Celje), skok ob palici: 3.02 m Strekelj (Ilirija), 4 × 100 m dame: 57.3 sek. Primorje (Gregorin D., Zore A., Zore Z., Santel D.), met kopja (800 g) dame: 21.14 m, Cimperman Marica (Atena), e) distančen tek 10 km Hermes 25. X. 1925: 10 km: 34:51.2 min. Slapničar Jože (Primorje).

Predlaga se u. o., da zahteva pri JLAS-u popravno rekordne liste pri rezultatih: staletja 4 × 60 m dame: 33.4 sek. mesto 33.8 sek in pri skoku v višino dame: 135.5 cm mesto 135.1 cm — vse verificirano po JLAS, dne 26. III. 1925. kakor tudi verifikacijo sledečih novih jugosl. rekordov: met krogla (5 kg) dame: 8.37 m Bernik Fanči (Ilirija) dne 1. VII. 1925, 100 m dame: 13.1 sek. Anica Oman (Ilirija) 29. in 30. VIII. 1925, 10 km: 34:51.2 min. Slapničar Jože (Primorje) dne 25. X. 1925.

Verificirajo se placementi pri prvenstvu LLAP, v olimpijskem petboju, dne 20. IX. 1925. Dame: 1. Prevec Silva (Primorje) 40.28.173 točk, 2. Oman Anica (Ilirija) 3708.739 točk, 3. Tratinč Jelka (Ilirija) 3099.357 točk. Moški: 1. Zupančič Lado (Ilirija) 2536.630 točk, 2. Močan Vlado (S. K. Celje) 2287.405 točk, 3. Gruntar Danilo (ASK. Primorje) 2157.550 točk.

Prvak LLAP, za I. 1925. v ženskem olimpijskem petboju je Prevec Silva (Primorje), prvak v moškem olimpijskem petboju je Zupančič Lado (Ilirija).

Verificirajo se končni placementi pri prvenstvu Slovenije za I. 1925.: Moški: 1. ASK. Primorje 82 točk, 2. SK. Ilirija 58 točk, 3. SK. Celje 9 točk, 4. SK. Jadranski 3 točke, 5. SD. Rapid (Maribor) 1 točka. — Dame: 1. SK. Ilirija 47 točk, 2. ASK. Primorje 41 točk.

Moško prvenstvo LLAP, za I. 1925. pripada ASK. Primorju z 82 točkami, žensko prvenstvo LLAP, za I. 1925. SK. Iliriji s 47 točkami.

Vzame se na znanje dopis JLAS-a v pogledu sav. prireditve v I. 1926.: 4. IV. Zagreb, prvenstvo države v cross-countryju na 10 km; 4. — 5. IX., Zagreb-Beograd: prvenstvo države (moški), neizpremenjen program leta 1925; 11. — 12. IX. Zagreb: prvenstvo države (dame) neizpremenjen program iz I. 1925.; Jugoslavija: z. Čekoslovaška (dame) in Jugoslavija: z. Poljska (moški), še nedoločeni termini; danska olimpijada (Svedsko) 14. — 16. VIII. Predlaga se u. o., z ozirom na gornje prireditve glasom abe. prav. JLAS-a sledeče termine za posamezna prvenstva: 2. III. cross-country za prv. LLAP, na 7.5 km; prvenstvo LLAP, moški 21. in 22. VIII.; prvenstvo LLAP, dame 28. in 29. VIII. 1926.

Gradjanski premaga Admro 5 : 1 (2:0). Včeraj v torek se je vršila revanšna tekma med dunajsko Admro in Gradjanskim. Za grebčanom se je posrečilo popraviti svoj visoki nedeljski poraz s tem, da so premagali Dunajčane s 5 : 1 (2 : 0). Scortali so Benčić (2), Giller (2), Bonacič (1). Gradjanski je nastopil v sledeči postavi: Mihelič-Mantler, Remec-Hitrec, Rupec, Vrago, vič-Babič, Benčić, Bonacič, Giller, Szarasz.

Medklubiški odbor LNP, v Celju. Na rednem občnem zboru Medklubiškega odbora LNP v Celju, ki se je vršil dne 31. p. m., je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: g. Janko Wagner (SK. Celje), tajnik: g. A. Krušnik (SK. Celje), blagajnik: g. Franc Stoklas (SK. Celje), odborniki: g. I. Potočnik, kapetan II. kl. (S. K. Celje), g. I. Krell (SK. Atletik), g. V. Papov (SK. Red Star).

Drsalne tekme za prvenstvo Evrope so se vršile v nedeljo v Davosu. V umetnem drsanju je zmagal dosedanj prvak Dunajčan inž. Böckl (335.35 točk, mestna številka 7). Tudi drugo mesto je zasedel Dunajčan dr. Preissner (323.95, 10), 3. Gautschi (Davos), 306.15, 15), 4. Parke (London, 303.45, 21), 5. Jakobson (Helsingfors, 285.2, 28). V umetnem drsanju parov sta zasedla prvo mesto Pamperl-Hochhaltinger (Dunaj, 9.85 točk, mestna številka 5). V hitrem drsanju na 1000 m in 5000 m je zmagal Skutnabb (1:32.8 in 8:47.1).

Prvi start Houbena v Ameriki. Najboljši nemški sprinter Houben, ki se sedaj mudi v Ameriki, je prvič startal v Bostonu pri teku na 60 yrdov. V predteku je z 4.8 sek. dospel kot prvi. V finalu je tekel skupno z l'ousaryem Millerjem in Morelom. Houben se je pisiral šele na četrtem mestu. Zmagal je Miller.

Floridsdorfer A. C. na Malti. Dunajski Floridsdorfer A. C. je v nedeljo gostoval na Malti proti F. C. Floriano ter zmagal z 2 : 1 (1 : 1).

Stenje dunajskega prvenstva je po nedeljskih tekmah nastopilo: 1. Amateure (18 točk), 2. Slovan (16), 3. Rapid (15), 4. Admira (14), 5. Sportklub (13), 6. WAC. (13), 7. FAC. (12), 8. Simmering (12), 9. Hakohe (11), 10. Vienna (10), 11. Wacker (10), 12. Rudolfsühlgel (5), 13. Hertha (3). Amateurji so si po svoji zmagi nad Vieno zagisurili prvo mesto v jesenskem prvenstvu.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Dunajski goveji sejem (1. t. m.) Dogon 2452 komadov. Od tega je bilo iz Jugoslavije 171 glav. Ob mirnem prometu so se volji pocenili za 10 in mestoma za 15 grošev pri kg. Bilki so bili spočetka za 10 grošev dražji, pozneje pa so jim padle cene na nivo prejšnjega tedna. Za kg živje teže notirajo: volji 1—1.60, bikli 1—1.50, krave 1—1.40, slaba živina 0.50—0.95 šilinga po kakovosti.

Dunajska borza za kmetijske produkte (1. t. m.) Ameriški tečaj so bili sicer koncem minulega tedna malo višji, vendar je bilo to brez vpliva na dunajsko tržišče, ki je bilo zelo mirno, brez posebnega razpoloženja za nakupovanje. Tečaj so ostali nespremenjeni. Notirajo vključno blagovno - prometni davek brez carine za 100 kg v šilingih na debelo: pšenica: d. mača 41 —41.50, madžarska ptiška 45—47.50; rž: marchfeldska 27.50—28; turščica: 21—22; oves: domači 28—29.50.

Obveznice Vojne škode za visoke nominalne zneske. Iz Beograda poročajo, da se je začelo tiskanje visokih komadov obveznic Vojne škode, in sicer po 5000, 10 tisoč in 100.000 nominalnih dinarjev. Zamenjava sedanjih obveznic za te nove, ki ni obvezna, nego samo fakultativna, se bo začela najbrže tekotom t. m.

Nepovoljno stanje zimskih posevkov v Vojvodini. Iz Novega Sada poročajo: V začetku zime je bilo vreme zelo ugodno za vse vrste posevkov. Zaradi poznejše toplejšega vremena pa se je sneg staljal in po sevki so ostali brez zaščite proti snegu in je mestoma močno oškodovala posevke.

Veliki pomladni sejem v Zagrebu. V Zagrebu se bo vršil od 21. do 28. marca t. l. veliki pomladni sejem vzorcev vina, avtomobilov, gospodarskih strojev, radioaparatorov in mednarodna izložba plakatov. Uprava velesejma prosi, da ji pošljejo interesenti čim večje število plakatov vseh vrst. Plakati se naj pošljejo, da se prihrani jo večji stroški, kot vzorci brez vrednosti. Vsi poslani plakati se razobesijo brezplačno za stranke.

Zanimanje Švicarjev za našo hotelsko industrijo. Iz Splita poročajo, da je več švicarskih interesentov in hotelških krogov, ki bi bili voljni vložiti svoje kapitalne v našo hotelsko industrijo ali odkupiti nekatere hotele.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. februarja ponudbe za dobavo 1500 m vrvice za zastore, za dobavo 2000 kilogramov žrnice, za dobavo 300 m grafi-platina; ao 9. sebruarja t. l. za dobavo 20 kg lima za jermene, za dobavo pločevine (dekupirane rebaste in perforirane), za dobavo železniškega gor-nogradbenega materiala, za dobavo 5000 pol gladilnega platna; do 12. februarja t. l. za dobavo 1000 ovojev strešne lepenke. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Dne 5. t. m. se bo vršila pri Intendanturi Dravske divizije obhodi v Ljubljani oteralna licitacija glede dobave 500.000 kg pšenice. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Mednarodni velesejem v Padovi se bo vršil od 5. do 20. junija 1926. Na naših železnicah bo za posetnike teža velesejma dovoljen 30% popust na normalnih tarifah. Ta popust velja za vse proge državnih železnic SHS kakor tudi za one, ki so v državni eksploataciji in to za vse brze, potniške in mešane vlake z izjemo brzih vlakov št. 6/7 in luksuznih vlakov. Pri nakupu karte imajo potniki predati postaji legitimacije uprave velesejma v potrdilo. Legitimacije imajo žigosati železniška postaja kakor pri obisku velesejma uprava velesejma. Potniki, ki ne bi imeli pri povratku žigo sanih legitimacij tako od uprave velesejma, kakor tudi od železniške postaje, bodo morali plačati tudi za nazaj celo vozno karto po tarifi v Padovo veljajo za Padovo pri vožnji v Padovo od 25. maja do 5. jun. 1926 pri povratku od 20. junija do 1. julija 1926. Prekinitev vožnje ni dovoljena niti pri vožnji tja niti pri vožnji nazaj. Za prevoz razstavne blaga po nižini cen veljajo do čila železniške tarife del II, odsek B XIII.

Obratne omejitve v češkoslovaški mliniški industriji. Po vesteh praških listov so se izvršile v zadnjem času v češkoslovaški velomilinski industriji večje obratne omejitve. Zaloge mlevskih proizvojev so znatne. Prizadeti krogli se boje, da bodo po odpravi carine na pšenčno moko prihajale v Češkoslovaško velike količine moke iz Nemčije in Budimpešte.

Prodaja brodovja Hugona Stinnesa. Kakor poroča nemško časopisje, kupujeta družbi Deutsche Australische Shipping Co. in Cosmos brodovje Hugona Stinnesa. Brodove šteje blizu 30 modernih parnikov. Vrednost brodovja se cenil na okrog 1.3 milijona funtov šterlingov.

Obnovitev poljskega petrolejskega kartela. Iz Varšave poročajo, da so se te dni zaključila pogajanja o obnovitvi petrolejskega kartela v Poljski. Že doslej obstoječi kartel se podaljša do 1. decembra 1926 obenem pa se organizacija postavi na čvrstejšo podlago, da se v vseh vprašanjih zagisura popolnoma enotno postopanje. Posebno važna je stvaritev centralnega prodajnega biroja za parafin, ki bo oskrboval tako kupčijo s tuzemstvom kakor izvoz v tuzemstvo.

Mednarodna razstava za notranje plovstvo v Baselu. V Baselu se bo vršila od 1. julija do 15. septembra 1926. velika mednarodna razstava za notranje plovstvo. Svrha razstave je, da nudi pregled o sedanjem stanju in razvoju plovstva po notranjih vodah ter izkoriščenje vod v svrhu do bivanja pogonskih itd. sil v raznih državah. Obenem se bodo vršili za časa trajanja raz stave kongresi zadrug za notranje plovstvo in zadrug za gospodarsko škorisčanje vod,

električnih podjetij, central in drugih združenj interesentov iz tu in inozemstva. Glede cen za razstavna mesta in druge informacije daje švicarski konzulat v Zagrebu. Za poset izložbe bodo dovoljene s strani Švice velike olajšave.

Obtok novčanic v Angliji se je v zadnjemu tednu januarja t. l. povečal za 49.000 na 22.450.000 funtov šterlingov.

Mednarodna ureditev delovnega časa. Iz Londona poročajo, da se bodo tam v kratkem vršila posvetoovanja belgijske, francoske, nemške in italijanske vlade o mednarodni ureditvi delovnega časa v industriji. Gre pri tem za vprašanje ratifikacije washingtonskega dogovora iz leta 1919. o osemurnem delovniku. Najvažnejše industrijske države so se namreč branile odobriti osemurni delovnik iz bojazni pred konkurenco drugih držav. Londonska posvetoovanja bodo imela svrhu pridobitve velikih industrijskih držav za skupno postopanje v tem pogledu. Kakor je znano, so washingtonski dogovor nekatere države akceptirale.

Za odpravo zakona proti navijalcem cen v Avstriji. Dunajski trgovci so započeli akcijo za odpravo zakona proti navijanju cen. Trgovci upajo, da bodo uspeši, če ne popolnoma, pa vsaj deloma, ker je zakon v sedanjih prilikah že izgubil svoj pomen.

Uvozna carina na pšenico v Češkoslovaški se ni odpravila. Iz Prage poročajo: Odrdba finančnega ministrstva, po kateri bi se morala 1. t. m. odpraviti uvozna carina na pšenico in pšenično moko, je bila preklicana tako da carina ostane.

Naraščanje nezaposlenosti v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da je v drugi polovici januarja t. l. število nezaposlenih na Dunaju, ki dobivajo podporo poskočilo za 4380 na 99.497 oseb. K temu pride še 4937 nezaposlenih, ki dobivajo izredno podporo, tako da je koncem januarja dobivalo na Dunaju podporo 104.434 nezaposlenih.

Bankarstvo, februarja štivilka, je pravkar izšla z naslednjo vsebino: Ljubomir St. Konar: Uloženje ameriškega zajma. S. D. Alexander: Naša industrija v godini 1925. Inž. Gregorin: Stabilizacija dinarja potem dvovalute in njeno dejstvo v gospodarstvu. Celo D. De Barriar: Trgovska zveza Argentine in Jugoslavije. Apollon Erskop: Hipotekarna Banka. Pismo opomnomožnega ministra Bogumila Volzjaka. Nikola Politis: Mednarodno Pravo. Dr. Slavko Sečarov: Teorija novca dr. Slavka Sečarova. Nikola Dragičević: Nova prestolnica. R. Riga Pavlovic: Maslovarstvo. Prolog za realizovanje ošketnega razvoja na Beljenu. Marcel Dürig: Mehanizmo bankovno knjigovodstvo. Konstantin J. Doludici: Prihodi samoupravnih tela. Mirko Kusnikolajev: Lenjin. St.: Tipovi iz Beogradske Caršije. Naša država i promet strazana. »Bankarstvo« lahja mesečno in stane letno 250 Din. Naslov: Zagreb, Maroska 20.

Borze

2. februarja.

ZAGREB. Na efektnem tržišču dalje mrtvilo. Državni papirji so se trgovali po nespremenjenih tečajih. — Dinar je v Curihu oslabe. Zato je bila tendenca na zagrebškem deviznem tržišču dalje čvrstejša. Notirale so devize: Dunaj 799—803, ček 793—802, Italija 227.62—228.82, London ček 275.5—276.7, Newyork ček 56.6—56.9, Pr

Iz življenja in sveta

Ameriška ekspedicija na severni tečaj

S podporo geografskega društva v New Yorku pripravljajo Američani letos spomladaj posebno ekspedicijo na severni tečaj. Zrakoplov bo vodil kapitan George Hubert Wilkins. Priprave za to ekspedicijo so že tako napredovale, da so stvari že na poti v Port Barrow na Aljaski. S te točke namerava podvzeti Wilkins ekspedicijo dne 21. marca. Najprej hoče poleteti, da bi ugotovil, kje leži središče ledenih skladišč. Na centralni točki hoče zasadi in razviti ameriško zastavo. Amerika torej misli na kolonialno posest v Evropi in skuša prekositi posebno skandinavsko državo. Po prvi etapi bo skušal Wilkins napraviti drugi polet. Na njem se bo orieniral o posebnostih, katerih še niso odkrili in sporočili svetu dosedanja raziskovalci severnega tečaja. Posebno pozornost zbujajo dejstva, da je naložil Wilkins malo hrane in zelo mnogo municije. Kapitan ima namen, prehranjevali ekspedicijo z lovom na severne živali in računa, da utegne prebiti na severu naše zemlje čeli dve leti.

George Hubert Wilkins je že znana osebnost v svetu raziskovalcev. Udeleževal se je svojčas kot drugi poveljnik kanadske polarnke ekspedicije pod Stephansonom, ki se je na svojih raziskovanjih prehranjeval z divjačino. Pozneje je postal letalec. Kot tak je vodil britansko ekspedicijo na severni tečaj v letih 1921. in 1923. Udeležil se je dalje leta 1923. ekspedicije Shackletona in Rovetta. Takrat je šel z ekspedicijo kot naravoslovec.

Wilkins bo potoval po severu s posebnimi sanmi, podobnimi avtomobilu. Sanj se bodo pomikale naprej s pomočjo dveh vrtečih se vijakov. Baje se je na pripravo dobro obnesla pri dosedanjih poskusih. V Kanadi so bili eksperimenti s tem aparatom nadse zadovoljivi. In Wilkins bo prvi, ki bo traktor preizkusil v praksi.

Florida

V Ameriki zopet leži denar na cesti, tokrat za prav ob cesti, ob avtomobilski cesti, ki vodi vzdolž »palmovega in koralnega obrežja« ameriške riviere v Floridi. Dnevno dospe v Florido 4000 tujcev z avtomobili, 3000 z vlaki, 200 z ladjami. Tako se razume, da je v lanskem letu posetilo Florido poltretji milijon Amerikancev, večinoma samih lovcev za srečo, spekulativcev, ki želijo s prekupevanjem stavbišč in zemljišč v kratkih mesecih postati milijonarji.

Amerika še ni videla take gonje za dolarjem. Dirindaj prejšnjega stoletja v Kaliforniji in na Alaski sta bila le senca tega, kar se zdaj speši in peha okrog Floride.

Florida je cvetoče ime, toda oveteti je pričela šele tekoma vojne in po njej. Ameriški milijarderji se namreč iz strahu pred podmorniki niso upali na francosko riviero, zato so v topli deželi Floridi dali urediti dvojne eksotične letovišče: Miami in Palmbeach. Tako rekoč preko noči so ob obrežju zrastle palmovi gaji, razkošni nasadi in sredi njih marmornate vile španskega sloga. Miami in Palmbeach sta mahoma postali novi modni središči. Novine so začele poročati samo o razkošnem letovanju, odnosu zimovanju v tropični Floridi, o plesnih prireditvah ob svitu srebrne mesečine, o divoti in čaru novega magnatskega paradiža. Posledica je bila, da so vzhodu milijonarjev sledili tudi manjši finančni bogovi, posebno oni iz kaste vojne dobičkarstva in parvenizma, ki vsiljivo stremi za visoko družbo. Cene stavbišč in parcel so začele rapidno rasti. Uradnik, ki je leta 1917. kupil v Floridi majhno posestvo za 15.000 dolarjev, ga je pred dvema letoma prodal za 15 milijonov; in naveden prodajalec novin je svojo zemljo, vredno jedva nekaj tisočakov oddal za celih 12 milijonov. In tako dalje.

Te vesti so spravile na noge vse spekulante, ki jih zadnji dve leti kar mrgoli v Floridi. Vsak kosček iztaknejo, za vsako parcelo licitirajo z neusmiljeno visokimi cenami. Najdražja so doslej bila

tia 5. avenije v Njujorku, kjer vsak kvadratni čevelj stavbišča velja po naši valuti nekaj nad 2200 Din. Zdaj je Florida dosegla rekord, kajti tam stane vsak pedenjak preko 3500 Din.

Reakcija bo nekoč strašna. Kdor namreč ve, da so ameriški milijarderji najmračnejša družabna bitja in da ne marajo z nižjimi zemljani imeti nič skupnega, je lahko prepričan, da se bodo kmalu začeli odpravljati iz Floride kam drugam. Po svetovni vojni ravno zato ne marajo na francosko revijero, ker je razvrednotenje evropskih valut omogočilo že vsakemu Mozusu in Aronu uživanje rivijske blaženosti. Prav tako bo s Florido. Milijarderji bodo z visokim profitom prodali svoja lastništva vsiljivcem, sami pa kjerkoli uredili novo razkošno letovišče. In Florida bo po kratkih letih svojega slovesa zopet nezanimiva, siromašna.

Babu Stirbey

Novine napovedujejo obsežno razkritje novega delikatnega škandala v Bukarešti. Nedavno so se na bukareških ulicah pojavili veliki plakati s sliko kneza Babu Stirbeja in z napisom: »To je on!«

Kdo je Babu Stirbey? Novine pravijo: Eleganten možak 50tih let, dvorski zaupnik, ki uživa veliko naklonjenost rumunske kraljice. Pred 20 leti, ko se je prvič pojavil na dvoru, ni bil niti knez niti bogataš, pač pa je naglo napravil sijajno kariero. Je stopnjema avanziral do polkovnika, danes pa je silno mogoben veleposestnik in dvorski dostojanstvenik. Čigar vpliv je baje v znatni meri dal povod za abdikacijo prestolonaslednika Karla. Novine poročajo, da je princ Karel že večkrat zahteval, naj se knezu Stirbeyu zabrani dostop na dvor. Ko pa se je princ Karel odpravil k pogrebu angleške kraljice - matere v London, je prišlo na rumunskem dvoru do burnega prizora: princ Karel je baje Stirbeyu prisolil klofuto. To je kraljico silno ogorčilo, a princ Karel je kratkoma izjavil, da se iz Londona vobče ne povrne več domov. In res je sledila njegova abdikacija, poslana iz Milana.

Novine pravijo, da rumunski dvor obžaluje ta dogodek in da posebno kralji želi, da bi se princ Karel zopet vrnil v Rumunijo. Tudi tem boli, ker je iz Milana dospela vest, da princ Karel bo leha, dočim se v Bukarešti pojavljajo zagonetni plakati zaradi Babu Stirbeja...

Protest gospoda operaterja

Mister Huribert je newyorški krvnik. Ne, krvnik je prestrašna beseda! Mister Huribert je operater električnega stolca, kakor to stoji na njegovih vizitkah. Toda njegova edinstvena funkcija je zadnje mesece zlezla takorekoč na psa. Bodi, da so se newyorški lopovi poboli-

šali, bodisi, da se je newyorškim sodnikom začelo mehčati srce — mr. Huribert skratka nima dosti opravka.

Mr. Huribert je domala brezposeln. In zato je te dni objavil v vseh newyorških novinah ogorčen protest, ki je vzbudil velikanski halo. Mr. Huribert grozi z demisijo, češ: »Ako pojde tako dalje, se vobče nimam več nadejati opravka in zaslužka. Smrtne kazni so postale tako redke, da človek vobče ne more več živeti!«

Mr. Huribert namreč zasluži za vsako justifikacijo, pardon, operacijo, 150 dolarjev. A zadnja leta je bilo povprečno le po 6 usmrtitev in je torej mr. Huribert zaslužil letno le po 900 dolarjev (po naše nekaj več kakor 50 tisoč Din), kar je zanj premalo.

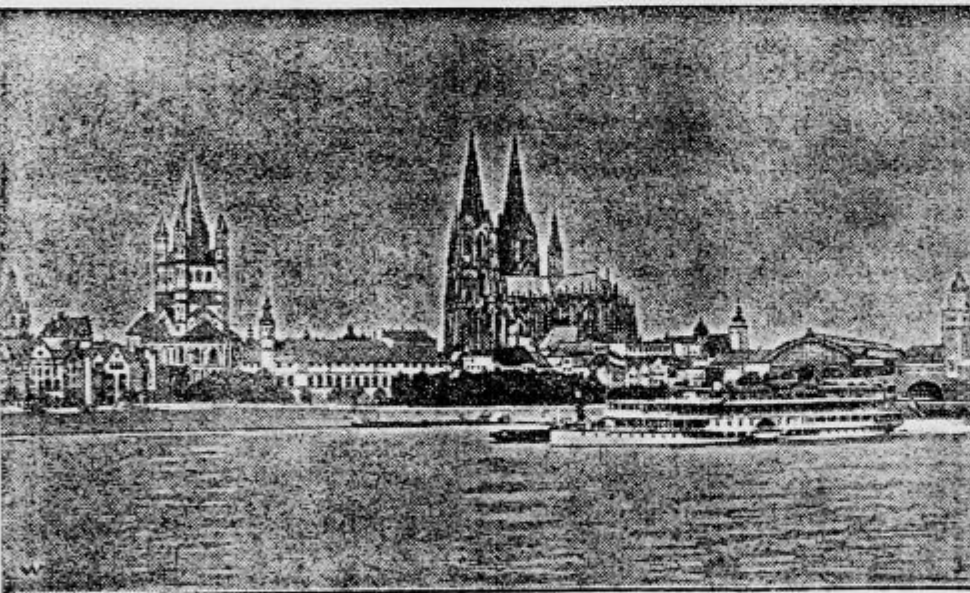
Ker newyorška javnost vrlo upošteva mr. Huriberta in visoko upošteva njegovo edinstveno funkcijo, je razumljivo, da so newyorške novine posvetile njegovemu protestu posebne komentarje. Posebno je upalil nasvet »Herald«, ki je pol resno pol šalivo predložil, naj se vsak prestopek alkoholne prepovedi kaznuje s smrtjo. V tem primeru bi mr. Huribert imel opravka dnevno preko 8 ur in za vse življenje... »Tribuna« pa je malo bolj resolutna in pravi: »Kaj mr. Huribert! Lepo bi bilo, če na svetu ne bi poznali nobene druge bede kakor brezposelnost newyorškega »operaterja«, ki je prav razveseljiva!«

× Zamrznjeni slapovi Niagare. Iz New Yorka poročajo, da vlada v Severni Ameriki zdajne dni velik mraz. Zamrznjeni so celo slapovi Niagare in tudi na reki se je napravila debela ledena skorja.

× Človek iz diluvijalne dobe. V Hexentahlu na Schwarzwaldskem ozemlju je našel član geološkega instituta freiburške univerze dr. Zetz bivališča diluvijalnega človeka. Ostanke kosti, ki so prišli na dan, so stari baje 25 do 30.000 let. Polke kosti se je našlo tudi več tisoč kresil in drugih predmetov.

× Telegrafiranje slik na velike daljave. V Berlinu in Lipskem so delali prošli teden zanimive poskuse. Skušali so z radioaparati prenašati slike iz enega mesta v drugo, in učenjaki ter lajki, ki so bili priče teh eksperimentov, so slišali posebne globoke in visoke glasove, kakršnih doslej še niso poznali. Tudi so se izpreminjali po kakovosti svetlobe, prihajali pa so od prenašanja slik. Stvar je izzvala seveda veliko senzacijo, kajti dozdaj še ni bilo slišati slik pri prenašanju. Eksperimentatorji dnevno nadaljujejo svoje poskuse, in sicer od polnoči do 4. zjutraj in od 12. do 16. popoldne. Obetajo si od teh izsledkov nova, doslej še nemana dogajanja.

× Viljem II. brez glave. V veliki dvorani hotela »Adlon«, ki stoji Unter den Linden v Berlinu, visi še izza predvojnega časa velika slika cesarja Viljema II. Dvorana je bila zadnji čas zaprta in ko so jo odprli, da bi se v nji vršila neka prireditev, so ljudje opazili, da je Viljemova slika brez glave.

K izpraznitvi Kölna.

Kakor smo že poročali, so angleške čete zadnje med zavezniškimi izpraznile 30. januarja Köln, ki je sedaj v smislu mirovne pogodbe integralen del Nemčije. Ob priliki izpraznitve so Nemci priredili velike manifestacije po vsej državi. Kakor poročajo, bo državni predsednik Hindenburg sred. marca oficijelno posetil osvobodeno Porenje. Na sliki se vidi znamenita stolnica, kamor so v starih časih romali tudi naši »kelmske« rajnca.

kre veje v gozdu stresa dih mlačnega vetra. Ploskal je z rokama in kričal: »Se, se,« toda otec Melhior je zaničljivo zapri glasovir in rekel, da ni ničesar vredno. Krištof ni več silil vanj, ampak poslej je neprestano hodil okrog inštrumenta. In kadar so mu obrnili hrbet, je vzdignil pokrov in se nalahno dotaknil tipke, kot da bi s prstom ganil zeleni oklep kakšne velike žuželke: hotel je, da bi izletela živalca, v njej zaprta. Včasih je v naglici malo preveč udaril; a mati je takoj zavpila nanj: »Ali ne boš miren? Ne dotikaj se vendar vsega!« Ali pa se je kdaj usčipnil, ko je zapiral zabo; potem je sesal razboleli prst in se bedno kremžil.

Zdaj je najbolj vesel, kadar mora majka prebiti dan v službi ali če gre po poslih v mesto. Tedaj posluša, kako se njeni koraki izgubljajo na stopnišču: zdaj so na ulici, oddaljujejo se. Sam je Odpre klavir, približa stol in sede nanj. Rame mu segajo do višine klaviature: to zastopuje zani. Zakaj neki čaka, da je sam? Ničhe bi ga ne ovirali, če bi le ne bil preropotav. Toda sram ga je pred drugimi, ne upa se. In pa on klepetajo in se premukajo, to mu kviri veselje. Koliko lepše je, kadar je sam!... Krištof zadržuje sapo, da bi bilo bolj tiho, in pa, ker je tudi malo razburjen,

Srce mu tolče, ko naslanja prst na tipko. Včasih ga zopet dvigne, ko ga je pritisnil na polovico, in ga položi na drugo tipko. Hipoma vstane glas: globokih in visokih je, nekateri zvončkljajo, drugi godrnjajo. Otrok jih dolgo posluša, drugega za drugim, kako pojenjuje in se širijo. Zblijajo se kakor zvonci, kadar veter sredi polja prinaša in spet odnaša njih glasove. Ko potem prisluhne, sliši v dalji druge različne glasove, ki se mešajo in krožijo kot letče žuželke. Zdi se ti, da te kličejo in vabi-jo daleč, daleč... vedno dalje v skrivnostne kraje, kamor se utapljuje in ugrabljajo... So že izginili!... Ne, še šepetajo... Kakor da bi nalahno udarili s perotnico... Kako je vse to čudno! Ti glasovi so kot duhovi...

Toda najlepše je od vsega, kadar položiš dva prsta na dve tipki nenkrat. Nikdar prav ne veš, kaj se bo zgodilo. Včasih sta si oba duhova sovražna, vznemirjata se, tolčeta, mrzita in mrmrata na mučen način; njih glas se napihuje, kriči, zdaj ježno, zdaj nežno. Krištof obožuje to igro: zdi se mu, da opazuje ukenjene orjake, ki grizejo vezi, ki se zaganjajo v zidovje ječe, da jo bodo pobili in se razbegli ven kot tisti v arabske skrinje pod Salamonovim pečatom zaprti duhovi, o ki njih govori

Samo še danes! Samo še danes! Samo še danes!

MORSKI VRAG

Grandiozni pomorski film, ki je zbudil pravo senzacijo — Zadovoljstvo vseh obiskovalcev — Tudi večeraj popolnoma razprodane predstave — Krasna igra — Lepi igralci — Kolosalna režija — ter izvanredni naravni posnetki.

Ker se vefilim „Morski vrag“ prihodnje dni igra v Zagrebu, se isti predvaja

samo še danes!

Vsled ogromne dolžine filma se vrše predstave točno ob: 3., 5., 7. in 9. uri.

Pri vseh predstavah svira znatno pomnoženi prvovrstni umetniški orkester

samo izbrane skladbe svetovnoznanih komponistov, med temi R. WAGNER-jevo opero: „Leteti Holandec“. — Kot prihodnja senzacijo prinašamo: Monumentalni film: „ROBIN HOOD“ v katerem igra glavno vlogo slavni DOUGLAS FAIRBANKS zvan

„ČLOVEK IZ GUMLA“

ELITNI KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani, telefon 124.

Kdo je izrezal cesarjevo glavo, se ne ve. Sumijo pa, da se je stvar zgodila pred par dnevi, ko je bivši cesar imel svoj god.

× Nova nezgoda angleškega prestolonaslednika. Po prvem padcu s konja se je pripetila angleškemu prestolonasledniku te dni že druga nezgoda. Padel je vnovič s konja na tla in si zlomil ključnico. Zdaj ga zdravniki obvezujejo in uravnavajo.

× Nič novega pod solncem. Pisali smo že o enajstletni doktorantki, ki jo smatrajo danes na španskem za čudežnega otroka, ker je vpisana na univerzi in prireja pred-

vanja, katerim se vsi čudijo radi dekletove modrosti. Nemci, ki so radi povsod prvi in brez konkurence, pa javljajo, da je bil že v d'etem letu svojega življenja imatrikuliran na univerzi v Lipskem poznejši učenjak Karel Witte, ki je doživel celih 83 let. Witte je bil zelo naobrazen, govoril je vrsto jezikov, študiral oravo, zgodovino in diplomacijo. Postal je vseučiliški profesor in je napisal mnogo knjig, ki pa niso nič posebnega, dasi je njegov pojav svojčas naravnost fenomenalen.

Srednja šola in zdravje mladine

— V posteljo. Anica! Saj je že deset ura! Zadnji čas!

Iz sosedne sobe ni odgovora... Kaj je že morda šla spat?

Na žalost ne, ni čula, da je ura bila deset in ni čula, da sem jo poklical. Uči se zemljepisja za jutri.

Stopim k njej in se jezim: »Saj bi lahko že zdavnaj končala!« Toda ona mi žalostno odgovori:

— Zdvajni končala? Le računaj, papa! Dopoldne sem imela tri ure šole, popoldan dve, torej vsega skupaj pet. Za jutri imam dve domači vaji in štiri predmete naprej za učenje, vse nemške reke in gorovja in cel kup latinskih besed...

Vse to je res, dobro vem in zato umolknem. In moja mala Anica junaško spet sklone glavo nad svojo zemljepisno knjigo in nadaljuje:

— Glavne reke Nemčije so:

Jaz pa v mislih seštevam: pet ur šole, štiri ali pet ur za učenje, za domače vaje, risanje in domače naloge, skupaj devet, deset, večjih še več ur dela na dan.

In stara je pa dvanaest let!

Tovarniški delavci imajo bolje: ne samo pri nas, temveč skoraj po vsem svetu je uveden osemurni delavnik. Samo za našo mladino ni zakona, ki bi prepovedoval vsakdanje izmučenje.

Moj Ivan ima sedemnaest let. To je že moč, vsaj drugi rede tako in on tudi. Pripravlja se za maturo, ali kot jo danes imenujejo, višji tečajni izpit.

Enajst je ura in še ni šel spat. Jutri pa mora biti ob osmih v šoli.

Zakopan je v grškega klasika, čigar besedilo je vsekakor lepo: Prometej, prikovan na skalo, toži:

— O božanstveni eter, naglokrili vetrovi, vodovje rek, brezmejni nasmeh morskih valov!...

Drugo je pa, če je človek prisiljen, naslajati se ob Ajshilu, če že utrujen od prenapornega učenja napol spi in komaj se lista po velikem Doklerjevem grškem slovarju!

Kako rad bi mu pomagal, a kje je že moja grščina! Učil sem se je, res ne vem zakaj, kot se je moj Ivan učil, ne da bi vedel zakaj. Od starohelenske lepote bo ravnotako malo zvedel med uoristi in glagoli na — mi, kot smo nekaj mi stari.

Polnoč je, ko gre Ivan spat in še nisem siguren, ali gre počivati z mirno vestjo, da se je naučil dobrega vseh predmetov za naslednji dan, prepiral tekst vseh jezikov in napisal vse vaje.

Bodimo odkriti in recimo, da srednješolski sistem, ki zahteva od otrok takih naukov ni pravilen sistem.

Gotovo je, da mora otrok že z desetim letom delati, da se mora navaditi

pravilna knjiga.

Včasih pa zbudiš note, ki se ljubijo. Njih glasovi se objemajo; ljubki so in nežni. To so dobri duhovi, imajo smelo se obzre brez gub. Ljubijo malega Krištofa in on jih ljubi. Solze ima v očeh, če jih posluša, kar neprenehoma bi jih klical k sebi. Njegovi prijatelji so, njegovi dragi, milji prijatelji...

Tako se otrok spreha v gozdu glasov in čuti krog sebe tisoče neznanih moči, ki preže nanj in ga kličejo, da bi ga ljubkvale ali pa uničile...

Nekega dne ga je oče iznenadil. S svojim debelim glasom ga je prestrašil, da se je fantek stresel. Misli je, da dela napak, in je mirno nastavljal roke na uhle, da bi se ubrali pred grozečo točo besed. Toda oče Melhior ga slučajno ni zmerjal; bil je dobre volje, smejal se je.

»To te torej zanima, pobič?« ga je vprašal in ga priateljsko potpreljal po glavi. »Ali hočeš, da te naučim igrati?« Kako, da bi ne hotel?... Zasepetal je, da, ves vžvičen. Nato sta oba sedla h klavirju. Krištof se je to pot vgnezdil na kup debelih knjig in zelo pozoren sprejel prvi pouk. Zvedel je najprej, da imajo ti brneci duhovi posebna imena, nekakšna kitajska imena iz enega samega zloga ali celo iz ene same črke. Za-

čutil se je, ker si jih je predstavljati drugačna: lepa, božajoča imena kot primke princes iz vilinskih pravljic. Tudi mu ni bilo prav, da je oče tako po domače govoril o njih. Vendar pa je bil zadovoljen, da se je naučil o odnošajih, ki so jih imeli med seboj, o njih vladovanju, o skalah, ki so podobne kralju, poveljujočemu vojski, ali pa četi črncev v ravni vrsti. Čudoma je videl, da se more vsak vojak ali vsak zamorec zaporedoma povzdigniti tudi za vladarja ali čelnega poveljnika sebi enakega tropa. A vse to je postalo bolj otroče od tiste- ga, kar je bil najprej videl: začaranega gozda ni našel več... (Preložil P. K-m.)

POZOR!

Opozorjate se, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

»ključ«

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričate se. — Nogavice brez žiga »ključ« so ponarejene.

Romain Rolland:

Iz romana „Jean Christophe“

(Odlomek iz prve knjige: Jutranji svet.)

Sredi težkih temot, v zagatni noči, ki se je od ure do ure bolj gostila krog njega, je malemu Krištofu jela sijati kakor izgubljena zvezda v mračno prostorje luč, ki je poslej razsvetljevala njegovo življenje: božanska muzika.

Ded je podaril otrokom star klavir, ki je z njim razbremenil enega svojih bivših učencev. S potrpežljivo iznajdlivostjo je nato instrument spravil v skoro zadovoljivo stanje. Toda doma darila niso posebno prijazni sprejeli. Majka Lujiza je pripomnila, da je soba, ne da bi še kaj tlačil vanjo, že itak dovolj majhna. Otec Melhior pa je dejal, da ded ni denarja proč vrgel: za kurjavo bo klavir že poraben. Edino mali Krištof se je veselil nove pridobitve, a sam ni dobro vedel, zakaj. Zdelo se mu je, da je to čarobni zabo, poln čudovitih povesti kot knjiga o Tisoč in eni noči, iz katere mu je ded čital včasih nekaj strani, ki so oba očarale. Slišal je bil očeta, ki je na klavirju poskušal note in izvabljal iz njega deček arpedžev, podoben dežju, ki ga po navdu raz mo-

Sokol

Savezna loterija

Dne 1. marca t. l. bo zbiranje velike loterije Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Njegov srek je še nerazprodanih in mnogih niti ne vedo, da ima jugoslovensko Sokolstvo svojo loterijo, ki ima namen sanirati sokolske finance. Sokolska loterija bi pri zglednem delovanju vsega članstva imela lahko najboljši uspeh, kakaj Sokolstvo ima povsod in med vsemi sloji mnogo privrženec in prijateljev, ki so pripravljeni tudi gromotno žrtvovati za sokolsko organizacijo. Da ima JSS danes — mesec dni pred zbiranjem — še veliko zalogo svojih srečk, smo krivi mi sami, ker se premalo brioamo za razprodajo. Društveni odbori pa tudi posamezniki je dolžan, da skrbijo za povzdigo centralne sokolske organizacije. In kje je lažja prilika, da vsakdo po svojih močeh prisloži na pomoč, kakor baš pri savezni loteriji. Naj se nihče ne zanaša, da bodo to delo opraili odborniki sami, vsi smo poklicani, da sodelujemo. Ni mnogo truda spraviti v denar 10 srečk. Kakšen uspeh bi bil, ako bi vsak član v Sloveniji pokazal toliko poštrevnosti in razpečel deset srečk. — Mnoga društva na kratko vrnoje poslani jim srečke, z izgovorom, da jih ne morejo prodati, če tudi nihče tega pokušil ni. Če na srečki — 10 Din — tudi ni tako visoka, da bi jih ne bilo mogoče razprodati.

Zadnji mesec pred zbiranjem popravite zamujeno in razprodajte vse srečke, kar jih ima še društvo. Ona društva, ki so jih že razprodala naj jih še naroče, da bo loterija dosegla svoj namen.

Šah

Naloge Svetovne šahovske federacije

V novembrski številki »Šahovskega glasnika« je pisal Aljechin o potrebi, da organizira Svetovni šahovski savez matce za svetovno prvenstvo. Capablanca je namreč v Londonu l. 1922, ko je imel naslov svetovnega prvaka, formuliral svoje pogoje za matce za prvenstvo. Fiksiral je znesek 10.000 dolarjev, ki mu jih mora izplačati vsak reflektant. Toda bilo je takoj jasno, da je mogoče tako svoto nabrati samo v Ameriki, ki pa simpatizira s Capablancem. Ta korak je torej de facto pomenil odklonitev revanšnega boja z Laskerjem.

Letos pa je dobil Capablanca v Moskvi več ponudb, ki so popolnoma odgovarjale njegovim zahtevam in bile zanj tembolj ugodne, ker je bilo kot termin za razne matce določeno šele leto 1927. Toda Capablanca je kljub temu vse ponudbe brez argumentacije odklonil. Na ta način bi bilo torej Capablanci nemogoče odvzeti naslov prvaka, tudi če bi se pojavil močnejši igralec od njega. A šahovski javno mnenje tega gotovo ne more dopustiti. Edina pot do ureditve tega vprašanja bo vodila, kakor je povdaril že Aljechin, preko Svetovne šahovske federacije, kot merodajnega foruma, ki naj rešuje vsa vprašanja, ki ne smejo biti odvisna od volje posameznega močnega igralca. Potrebno bi torej bilo, da vse nacionalne šahovske federacije pokažejo nekoliko več interesa na ureditvi takih vprašanj, da bi dobila federacija toliko avtoritete, da bi moglo kljubovati tudi svetovnemu prvaku.

Subotico je obiskal madžarski mojster Havasi, kjer je igral simultansko produkcijo s povprečnim uspehom. Ob tej priliki je priredil subotički klub majhen turnir, ki so se ga udeležili Havasi in najmočnejši subotički igralci. Prvo in drugo mesto sta si delila Nicifor in Havasi, dočim je naš nacionalni mojster dr. György radi indispozicije ostal nekoliko v ozadju.

Dopisi

STRAZIŠČE. Sokolsko društvo v Strazišču priredi v nedeljo dne 7. februarja ob pol 8. zvečer v dvorani lastnega doma veliko predpustno maskerado z velikim sporedom, plesom, šaljivimi nastopi itd. Maske dobrodošle. Ker je že sedaj veliko zanimanje za prireditve, se za kar najboljšino udeležbo priporoča odbor.

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Sokolsko društvo priredi dne 2. maja na lastnem zemljišču v prid zgradbe lastnega doma veliko javno tombolo z mnogimi in bogatimi dobitki in skupni vrednost 22.000 Din, na kar že sedaj opozarjamo ljubitelje tombole. Glavni dobitki so: konj, kompletna zakonska spalnica, novo moško kolo, vreča moke, zaboj sladkorja itd. Izracem pripravljamo, naj že sedaj sežajo pridno po tabličah, bližnja društva pa bratski prošimo, da se na to prireditve blagohotno odzovajo.

JESENICE. V nedeljo smo imeli Jeseničan poseben užitek poln večer v sokolski telovadnici. V korist Prosvetnega doma je priredil godalni kvartet iz Ljubljane: Hribar, ing. Zelenko, mag. ph. Korčizy in Čerček koncert. Prednašali so Beethovna, Mozarta, Griega in Dvořaka. Žalibog je bil obisk zelo slab. V dvorani je sedelo le do 70 oseb, vse drugo je menda bilo na pleših. To je seveda vplivalo tudi na kvartet. Kdo pa tudi rad igra v prazni, pa še mrzli dvorani. Dvorana vrh tega ni akustična in bi bilo potrebno, da se postavi pred zagrnjeno provizorčen oder za take večere. V prihodnje bomo za reklamo bolj skrbeli, slabo vreme in plesje pa odgodili. Vam pa, umetniki, hvala in pridite še!

LOG. V nedeljo je imela krajevna organizacija SKS na Logu svoj občni zbor. Na zboru je poročal g. Marinko iz Ljubljane o silno žalostni situaciji SKS. Pravil je, kako so se gospodje vladne večine v finančnem odboru trudili, da bi zmanjšali proračun. Najbolj pri srcu jim je žandarmarija. Gospod Pucelj ima menda v svojem klubu cele noči seje, do 3. in 4. zjutraj. Proračun je zmanjšal na ta način, da je črtal ceste na Topšider. Dalje je pravil, da SKS ne veruje nobenemu Srbu več in da ni med njimi nobenega politika, ki bi bil poštenjak, kateremu bi se moglo verovati. Zasedel je v separatistične vode in je po Radičev metodi pozval vse kmete Slovence, Hrvate, Madžare, Nemce, Bosance in Dalmatince, samo na Srbe je pozabil, da se združijo v Radičev stranko, češ da se bližajo volitve in da bo Radič vlado razbil. Obregnil se je ob SDS in izjavil, da je to stranka bankirjev, meščanskih zagritencev, Orjunašev in Jugoslovanov, ki da mu že preprečujejo v Ljubljani slovenski govoriti. Čudno, da ni so Radiču prepričali v Ljubljani govoriti hrvatski. Pa tudi osebno se je pokazal velikega patrijota in je izjavil, da ne bi šel več v boj za domovino, kakor v časih za... Torej, sedaj vemo, da je SKS zares Radičeva stranka in je prevzela tudi njegov separatistični program. Stari borci SKS, ki so res mislili pošteno in jugoslovenski, pa majo je z glavami, ko vidijo, kako žalostno je končala kmetska narodna ideja pod vzornim vodstvom g. Pucelja, ki jih je tako spretno pripeljal v razburkano Radičevno morje, kjer jih čaka žalostni konec. Mnenja smo, da so sedaj prerisni časi za take demagogije in da bomo morali pri prihodnjih volitvah že postarati, da se g. Pucelj razreši teh silnih naporov, da bo lahko tudi cele noči ležal, ne samo v svojem klubu sam sedel, kakor sedaj. Svetujemo mu pa, da naj nas s svojo kandidaturo pusti lepo v miru in naj raje poskuša svojo srečo pri Madžarih in Nemcih, kajti nas je v svojo izborni sposobnostjo že zadosti osrečil.

LITIJA. Litijsko pevsko društvo »Lipa« je priredilo preteklo nedeljo koncert, ki ga je mešan zbor pod spretno taktirko g. skla. datelja Jercha eksaktno izvajal. Zbor je zapel največ Jerchovih, od katerih so jako ugajali: »Borja«, »Saj je še tukaj«, »Zdaj pa vemo« in »Mesec-debeluha«. Jercheve pesmi so polne melodije, zato bo vseh tudi pri prostesem usesu. Zastopani je bil tudi Adamič z »Zrelim žltom«. Schwabova »Zdrava Marija« je bila končna točka s solistko go. Simončičevo. Pevovodja in solistka sta bila obdarovana z nagelji.

RIMSKE TOPLICE. V nedeljo dne 31. januarja se je vršil občni zbor k. o. SDS za občino Marija Graec v posebni sobi hotela Nova pošta v Rimskih toplicah. Lepo udeležbo članov vseh stanov nam priča, da ljudstvo uvideva pogubonosno politiko SLS z dr. Korošcem na čelu. Prebivalci občine uvidevajo, da je občinsko gospodarstvo pod vsako kritiko. Občinske doklade so bile do sedaj najvišje v celotnem okraju in znašajo 440 %. Dela občine v prid prebivalstvu so neznatna. Sosedna občina Sv. Krištof je imela do sedaj samo 80 odstotkov doklad, vendar so ceste, od kar so odločili možje SDS v odboru, precej v redu. Po naročilu starega odbora, iz katerega je razvidno, da ima k. o. že 120 članov, se je izvolil sledeči odbor: predsednik Supanič Vinko, podpredsednik Dvorak Karel, tajnik Sojč Melhior, blaginjak Vorina Florijan, preglednik računov Kuhar Drago in Groznik Edi, Odborniki: Resnik Ivan, Knez Jernol, Plahuta Franc, Trbovc Jernol, Jančič Jurij, Pider Ivan, Plahuta Ivan in Kokotec Andrej. Po stvarnem pretresanju raznih važnih gospodarskih vprašanj je delegat iz centralne g. profesor Majcen podal lepo poročilo o politični situaciji in razložil pomen organizacije. Ugodni in odločni časi novega odbora nam jamčijo, da bodo beležili lepe uspehe tudi v bodočnosti tako na organizacijskem kakor tudi na gospodarskem polju.

BREZNO PRI SV. JEDERTI. V nedeljo dne 7. t. m. se bo vršila domača predpustna veselica v gostilniških prostorih g. Kozoleta v Breznu. Vstopnina je določena 3 Din za osebo. Čisti dobiček je namenjen v prid javne ljudske knjižnice v Breznu pri Sv. Jederti. Vsi prijatelji knjižnice dobrodošli.

SOŠTANJ. V četrtek dne 23. januarja se je vršil v Soštanju redni letni občni zbor krajevene organizacije SDS. Izvolil se je dosedanji odbor. Razpravljalo se je o raznih gospodarskih, socialnih in kulturnih potrebah okraja. O političnem položaju in o programskih točkah je poročal okrožni tajnik SDS v Celju gospod Zankar. Podal je tudi smernice za nadaljnje organizacijsko delo. Krajevna organizacija v Soštanju je pokazala, kaj zamore vztrajno delo. Pozivamo somišljenike, da zanesajo demokratsko idejo tudi med kmečko ljudstvo.

PREVALJE. Dne 27. januarja je imelo naše sokolsko društvo svoj redni letni občni zbor. Starosta br. dr. Senčar je otvoril občni zbor, se zahvalil za lepo udeležbo ter pozdravil župnega delegata br. Novaka. Nato so posamezni društveni funkcionarji podali poročila o delovanju v preteklem letu. Od važnejših dogodkov je beležiti, da si je društvo priborilo lastno telovadnico in priredilo svojo prvo akademijo. Po poročilih je bila volitev novega odbora in so bili izvoljeni naslednji bratje: starosta dr. Senčar, podstarosta dr. Reichman, načelnik Vinko Vidmar in načelnica sestra Leni Ahcova. Odborniki: Marčič, Meze, Lichtenegger, Gruden, Sedej, Birsa in Dušič, namestnik Pernuš in Pavlovič ter pregledovalca računov Spetič in Stres. Po obnem zboru je župni delegat br. Julče Novak v krasnih besedah opisal pomen Sokolstva, o ciljih in nalogah Sokolstva ter bodril k nadaljnjemu delu. Sodeč po udeležbi in zanimanju, ki ga je kazalo članstvo na obnem zboru in po pristopu novih članov in članic, smemo upati na večji razmah našega društva v bodočem letu.

LJUTOMER. Dne 21. t. m. se je od nas poslovila g. Gabrova v igri »Golgota«. Vsi igralci so rešili svoje naloge prav dobro, nekateri celo izvrstno, za kar so tudi želi obilo priznanja. S. Gabrova je za svojo izvrstno kreacijo prešla lovorjev venec in šopke. Dne 13. februarja priredi Sokol svoj običajno maskerado v hotelu Herman.

Poslano

Odgovarjamo skupno na trditve g. župana Kende v »Jutru« št. 22 z dne 28. januarja sledeče:

Nas krog, ki je poslal ugovor proti takšni sestanki 13. t. m. je nekoliko večji kot 7, ker smo postopali solidarno s posestniki vil, katerih ugovor pa ni došel na seštanek, ker je g. svetnik dr. Ferjančič kot zastopnik tega stališča med potoma obolež. Sedem pristave ima morda le g. župan, z nami pa je cel Bled, kar se razvidi iz spomenice, katero smo izročili g. velikemu županu, kjer je bilo podpisanih 115 posestnikov vil in hotelov, ter iz protestnega shoda v hotelu »Beograd«.

Obžalujemo, da smo bili primorani v obrambo naših interesov pričeti časopisno polemiko, ker nam že zadosti škoduje, če publika izve samo namero povišanja taks. Še bolj pa obžalujemo, da nam sam župan blejski škoduje s svojim neupravičenim javnim napadom na naše cene. Konstatiramo, da imamo točne cene ljubljanskih hotelov in sicer: imata hotel »Toplice« in »Petra« iste restavracijske cene kot hotel »Union« v Ljubljani, sobe pa znatno ceneje. Drugi hoteli in gostilne pa prilično cene kot v hotelu »Strukelj« in nižje. Kljub temu, da ljubljanski hoteli obratujejo celo leto, mi pa le dva meseca, jim nihče njih cen ne kritizira, g. župan pa, ki pozna naše težke pogoje za obstanek, veliko reži, prekratko se sezijo, finančne težkote — nam sedaj še javno na tak neodpustljiv način škoduje. Tudi to sredstvo mu ni preslabo, da mi

je izšel

Naroča se ga v upravi »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ul. 4

Broširan stane Din 45.—
Vežan v polplatno Din 55.—
Vežan v platno Din 65.—

Kaj piše kritik o knjigi:

Roman je poln divne stare romantike, ki je ni več v moderni literaturi. Toda modri njen cvet še vedno dehti, še vedno se pri takšnem čitju orose nečne oči, in tudi debeločnejši bralec ne more knjigo odložiti neprebrano. Slovenski prevod bore v idanjsni dobi, ki je tako malo zares dobrega čitva, trikrat dobrodošel, tembolj, ker je za obširno, pa zelo okusno izdelano in bogato ilustrirano knjigo cenoprav nizka.

Prijatelji dobro knjige, naročite si jo in izpopolnite svoje domače knjižnice!

Darujte za Sokolski Tabor

Proti jamstvu po tovarniških cenah

Na obroke čevlji

Prešernova ulica 9

na dvorištu zraven pošte

Išče se

boleznim

Boi nalezljivim

Annemarie!

Prizne pšenične otrobe

Al. & M. ZORMAN, Ljubi ana,

S'ari trg 32.

Nizka najemmina

Posedstvo

Dijak

Stanovanje

Opremljena soba

Prazna soba

Stanovanje

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Manjši lokal

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Pridno dekle

ki zna kuhati in opravljati hitra dela, se išče k slovenski rodbini s i otrokom. Ponudbe na naslov: »Jutra« Zeman, Kralja Petra 471. 2782

Marljive delavce

smotne, išče v bližini Celja nahajajoča se tkalnica. — Osebnost predstaviti se je pri upravitelju Nagorniku v žalcu v soboto 6. ali v nedeljo 7. t. m. 2824

Kuhar

samoostojen, s dobro prakso, samelj, se išče za kuhinjo od 20-25 oseb za državljanke na nekem otoku v Primorju. Stanovanje in okraja v hiši. Ponudbe s priporočili in zahtevno plačo do najpozneje 10 t. m. na upravo »Jutra« pod šifro »Jadrana« 2831

Geometer

za izvršitev operativ, potrebnih pri prodaji pod agrarno reformo stojičega posestva v Imeni 120 ha, na Stajerskem, se išče. Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Politenost-619« 2821

Vsak

lahko dobro zasluži s zbiranjem spletnega predmeta. — Podlize takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Zbolarjevo eksistence« 1116

Vajenec

za krmarsko obrt, se takoj sprejme E. Eberl, krmar v Ljubljani, Kongresni trg 7. 2737

Vajenca

za fotografsko obrt (takoj sprejme) Hugo H. H. b. z. Ljubljana, Valvornorjev trg. 2078

Spretna strojeopiska

se išče za tipkanje in razpisovanje upravljal. Dopise pod »Skranski zasledek« na upravo »Jutra«. 2744

Kontoristka

z večletno trgovsko prakso, ki je zmožna slovenske in nemške korespondence, se sprejme event. takoj. Ponudbe z navedbo plačilnega zahtevka in prepisji splošnega na Poštni predal 60. Celje. 4265

Šivilja

izurjena, gre šivat na dom ali v kakor trgovino. Naslov v upravi »Jutra«. 2796

Gozdar

32 let star, s večletno prakso, s izvršnimi spretnostmi, strokovnjak v svojem poslu, ki je doživljal meščanski in gospodarski sloj, ter polodniški študent, s prav dobrim uspehom, želi prijemnega mesta. — Ponudbe pod »Gozdar 1988« na upr. »Jutra«. 2783

Blagajničarka

s večletno prakso, zmožna sloj, v nemški jezika, strojeopiska, stenografija ter vse miselnosti del, želi prijemnega mesta. — Ponudbe pod »Gozdar 1988« na upr. »Jutra«. 2783

Uradnik

išče primerne zaposlitve v popoldanskih urah. Osebnostne podatke na upravo »Jutra« pod značko »Zaposlenost« 2637

Službo vel. blapca

oskrbnika ali namestnika gospodarja sprejme spretel in umeen kmetski delavec. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Veliki blapca« 2883

Prodaj

DRVA — ČEBIN

Wolfova 1/II. Telefon: 50 481/II

Svetla spalnica

s štiridelno omaro in peho, slova barok »a prodaj«. Naslov pove upravo »Jutra« 2892

Prodaj

2 enaki ameriki pisalni m. l. 1 register blagajno, ki kaže dnevni izkupljeni in 1 olozajec. — Vse po zelo ugodni ceni Ogleda se pri F. Ouden, Prešernova ul. 1. 1411

Prodaj

2 enaki ameriki pisalni m. l. 1 register blagajno, ki kaže dnevni izkupljeni in 1 olozajec. — Vse po zelo ugodni ceni Ogleda se pri F. Ouden, Prešernova ul. 1. 1411

Prodaj

2 enaki ameriki pisalni m. l. 1 register blagajno, ki kaže dnevni izkupljeni in 1 olozajec. — Vse po zelo ugodni ceni Ogleda se pri F. Ouden, Prešernova ul. 1. 1411

Prodaj

2 enaki ameriki pisalni m. l. 1 register blagajno, ki kaže dnevni izkupljeni in 1 olozajec. — Vse po zelo ugodni ceni Ogleda se pri F. Ouden, Prešernova ul. 1. 1411

Kočija

lahka, eno-ali dvovrsta, se po zelo ugodni ceni prodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1984

Vrtniško opeko

premoj in drva dobiti najceneje pri Vinko Krištof v Trnovski pristan 80v. 28

Kupim

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Stampilje

T. RABIČ

Lokali

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Trgovski lokal

Stampilje

T. RABIČ

Lokali

Trgovski lokal

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

— Gospod višji nadzornik, je dejal šef, to je zelo delikaten in zaviti slučaj. Meni se smili gospod Irvin, ki naravnost strašno trpi. Možak je občudovanja vreden, pošten in velikodušen. Gospa Irvin je bila gotovo soudeležena na umoru, drugače si ne morem razlagati njenega bega.

— Ne! je odločno zanimal Kerry. Najprvo bo treba razjasniti, kaj je z opojninami. Da dobivajo Kitajci v vzhodnem delu mesta opojnine in da jih prodajajo v zapadnem delu mesta, to ve vsak policijski stražnik. V teku štirindvajsetih ur bomo preiskali vse sumljive lokale v Piccadillyju in gotovo bomo našli rešitev uganke.

Kerry je prenehal, se odkašljaj, potegnil iz žepa velik pisemski zavitek in ga položil pred svojega šefa.

— Zelo globoko obžalujem, gospod, je dejal, da vam moram po svojem dolgem in prijetnem službovanju predložiti tole.

Šef je prijel za pisemski zavitek in ga raztreseno ogledoval.

— Da, da gospod višji nadzornik, je zamrmral. Oprostite mi, če vašim izjavam vedno točno ne sledim. Sem pač preobložen z delom. Kaj je pravzaprav v tem pismu?

— Moja odpoved službe, je odvrnil Kerry.

24. poglavje.

Odmevi cestnega prometa so iz daljave nejasno dosegali šefovo sobo: zvonjenje tramvajev in oni nedoločni šum, ki ga povzročajo kolesa različnih vozil na trdem tlaku.

— Čuden trenutek ste izbrali za odpoved, gospod višji nadzornik. Vaši izgledi niso bili nikoli boljši. Brezdvomno ste tudi pomislili na svojo pokojnino?

— Vem, čemu se odpovem, je odgovoril Kerry in tlesnil s svojimi belimi zobmi. Ali sprejmete mojo odpoved?

— Predložiti jo hočem višji oblasti. Več ne morem storiti.

— Oprostite mi, rad bi z vami govoril kot človek s človekom. Kot zaseben državljani lahko to storim, kot vaš uslužbenec pa tega ne morem.

Šef ga je pogledal in si s svojo široko roko pogladil lase.

— Brez zamere, gospod višji nadzornik, je odgovoril, priznati vam moram, da ste v moji prisotnosti vedno strogo službeno govorili in me nikdar niste nadlegovali s svojimi zasebnimi nazori.

Kerry se je po teh besedah hvaležno nasmehnil.

— Prav, gospod, je dejal, moja odpoved leži pred vami. Sedaj morem govoriti z vami kot zasebnik. Kar vam imam povedati, je sledeče: Sem človek, ki je težko delal vse svoje življenje, in zato pošujem delo in odkritosrčnost svojih podložnikov. Kar sem delal, je bilo vedno odkrito; v temi se nisem nikdar kretal.

Pri teh besedah je njegov rdeči obraz še bolj zardeel in njegova

jekleno modre oči so zle še bolj ponosno. Šef ga je gledal zelo začuden. Ko je pa za trenutek prenehal, mu je dejal:

— V resnici, gospod višji nadzornik, ne morem vas razumeti. Da pa boste natančneje spoznali moje stališče, vam hočem nekaj povedati. Nato boste morda spremenili svoje mnenje.

Kerry se je glasno odkašljaj.

— Nočem delati v temi. Raje sem komedijant, ki igra na sejmih in svoj lasten gospodar, kot višji nadzornik, ki ga zasleduje povsod nepoznan ogleduh.

— Prav tako... prav, gospod višji nadzornik. Toda povedati vam moram, da ravnotako tavam v temi, kot vi.

— Kaj? je vzkliknil Kerry in ga začuden pogledal.

— Bilo je zelo pozno sredi, ko je minister notranjih zadev osebno telefoniral policijskemu ravnatelju — na dom in mu dal navodilo, naj gre v vsakem oziru na roko novo imenovanemu agentu notranjega ministrstva, ki ima nalog, da uvede posebno preiskavo v zadevi trgovine z opojninami. Zato je policijski ravnatelj takoj javil stražnici v Vine Streetu, da bo ta uradnik prišel v Kazmino stanovanje in da ga naj eden ali drugi nadzornik povsod spremlja. Iz vzrokov, ki jih pa meni niso povedali, držijo ime tega agenta strogo tajno.

Kljub temu, da se je šef skušal obvladati, je njegov glas razodeval veliko razburjenost. Ker je Kerry na ta izvajanja molčal, je šef nadaljeval:

— Javili so mi, da se more ta agent vsak čas dostojno legitimirati in sicer s pomočjo vizitke, ki jih ima cel kup. Pogledajte, gospod višji nadzornik, poslali so mi eno. Iz tega razvidite, da govorim z vami čisto odkrito.

Šef je pri teh besedah odprl enega predalov pisalne mize in ponudil Kerryju vizitko. Ta jo je gledal z največjim zanimanjem. Bila je vizitka Lorda Wrexborougha, Njegovega Velikanstva državnega tajnika v ministrstvu notranjih zadev. V kotu vizitke je lord napisal v svoji visoki, oglati pisavi malo beležko:

LORD WREXBOROUGH

GREAT COMBERLAND PLACE W. 1.

Št. 719 Wm

Nekaj trenutkov sta oba moža molčala, nato pa je Kerry dejal z jeznim glasom:

— Sedem ena devet... Zakaj sedem ena devet? In zakaj vse to skrivno početje? Če prav razumem, nisem samo jaz, temveč vse policijsko ravnanje pod nadzorstvom?

Šef si je prišel gladiti lase.

— Gospod višji nadzornik, je dejal, prvič v teku svoje dolge službene dobe sem jaz tudi istega mnenja. Sicer smo res formalno podrejeni notranjemu ministrstvu, toda to se ni za nas nikoli brigalo, posebno za detektivski oddelček ne. Brezdvomno je pa sedaj mogočen vpliv na delu. Menda mislijo, da je policija na tajnem v zvezi s prodajalci in odjemalci opojnin. Ne zaupajo nam več; sedaj bo ministrstvo samo preiskavalo zadevo in z nami vseni enako ravnalo od mene do zadnjega stražnika. To je zelo neprijetna stvar.

Kerry je počasi vstal, se pretegnil kot atlet, ki hoče napasti svojega nasprotnika, in vzel s šefove mize pisemni zavitek, ki ga je bil pred nekaj minutami položil tja in v katerem je bila njegova odpoved službe. Raztrgal jo je na drobne kose in jih vrge v koš.

— Tako torej stoji stvar! je dejal. Zelo sem vam hvaležen za to, kar ste mi razjasnili. Sedaj tudi vem, kaj imam povedati novinarjem.

Šef ga je pri teh besedah pogledal in dejal:

— Pa niti besede o št. 719, ste razumeli?

— Kar se tiče 719, je dejal Kerry, divji kot še nikoli, mu bom jaz že posvetil.

— Prav tako. Morda pripisujemo temu agentu le preveč važnosti, toda sistem, ki se je uvedel, lahko primerjamo samo s sistemom ruske policije za časa carskega režima.

Pol ure pozneje je višji nadzornik Kerry odšel iz policijskega ravnateljstva, šel k Temzi in stopil na tramvaj. Vreme je ostalo megleno in mračno, toda rdeče lice nadzornika Kerryja je veselo žarelo, ko je splezal na krov tramvaja. Drugi potniki so s privihlenimi ovrtniki drgetajoč gledali skozi okna v rumeno meglo, ki je visela nad reko, Kerry se je pa zadovoljno smehljaj.

Ko je Kerry vstopil v svoje stanovanje, ga je njegova žena čakala, pripravljena za odhod.

— Čakala sem nate, Dan, je dejala.

Prisrčno jo je poljubil, jo objel in oba sta stopila v malo sobo. Mary Kerry je vedno slutila, kdaj se bo njen soprog vrnil domov. To je bilo v zvezi z njenim uadnaravnim darom, videti v daljavo, kakor je tudi vedno čutila, kdaj je njen mož v nevarnosti. Četudi je morda v istem trenutku spala, se je nenadoma zbudila, pričela se je tresti, čeprav je bil morda njen mož sto milj daleč proč.

— Ali boš legel? je vprašala.

— Za tri ure, Mary. Zbudi me, prosim, če bom predolgo spal.

— Ali je stvar že jasna?

— Nikakor ne! Temna zadeva, o kateri si rekla, da se skriva za vsem tem, so opojnine. Kazma je tajno opojninsko društvo. Home Office je pooblastil posebnega visokega uradnika, ki preiskuje zadevo neodvisno od policije, toda...

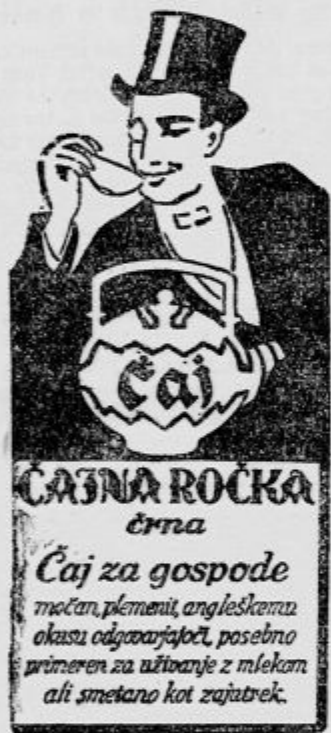
Njegovi zobje so divje tlesnili.

— O, Dan, torej se stvar razvija v tekmo med teboj in tem uradnikom? Ali je morda ministrstvo mnenja, da je policija v tajni zvezi s prodajalci opojnin?

— Tako je, je siknil Kerry. To je dirka med ministrstvom in policijskim ravnanjem. Gre za naš sloves. Čez tri ure, ko se zbudim, bi se rad pošteno najedel. Ali greš nakupovat?

— Da, Dan, hotela sem baš iti, toda rajši sem te počakala. Čez tri ure boš imel krepko, toplo kosilo.

Deset minut pozneje je bil Kerry že v postelji, imel je svojo kratko pipico v ustih in »Meditacije Marka Avrelija« v rokah. To so bila njegova navadna usipavalna sredstva. Pol pipe irskega duhana in tri strani resnega cesarskega pisca so mirno usipavale višjega nadzornika Kerryja.

ČAJ

ČAJNA ROČKA
črna

Čaj za gospode
močan, plemenit, angleški
okusa odgovarjajoč, posebno
primeren za uživanje z mlekom
ali smetano kot zajetek.

Pozor trafikantje!

Cigaretni papir:

553

**GOLUB,
RIZ ABADIE,
CLUB EXTRABIS
SAMUM**

se nudi po najnižjih dnevnih cenah —
Prodajni oddelek proizvodov tvornice
„Golub“ d. d., Zagreb, Gajeva ul. 8.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi Rajko Turk, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9., nasproti carinarnice. Vse informacije brezplačno!

VESELJE

vsakega knjigovodje so lepo in pregledno črtane poslovne knjige v trepežni vezavi,

ki jih izdajajo 43 a—VI

KNJIGOVIZNICA R. T. D. V LJUBLJANI,
KOPITARJEVA ULICA 6./II.

Trgovska agentura in komisijaska trgovina s prvotstnimi zastopstvi išče vsled povečanja

KOMPANJONA(KO)

s kapitalom od 100 do 200.000 Din.

Ponudbe pod „Zanesljiv uspeh“ na upravo „Jutra“.

683a

s 40 dinarii se more

dne 16. februarja t. l. dobiti

1.000.000 (milion) dinariev

Žrebanje obveznic drž. posojila za vojno škodo

Dobitki po:	1.000.000 dinarjev
2 po:	500.000 dinarjev
5 po:	200.000 dinarjev
10 po:	100.000 dinarjev
20 po:	50.000 dinarjev
50 po:	20.000 dinarjev
100 po:	10.000 dinarjev

644a

Vsi ti dobitki v 7.000.000 dinarjev
iznosu okroglih
moraio biti 16. februarja brezpogoino izžrebani

Te obveznice, ki predstavljajo v nominalni vrednosti 1.000 in, se morejo dobiti pri nas v 3 mesečnih odplačilih po 40 dinarjev, pri čemur se že s prvim mesečnim odplačilom dobi popolno in neomejeno pravo na vse gornje dobitke.

Na deželo se pošlje samo za vnaprejš vposilano pristojbino.

Nad 10 komadov se pod zgornjimi pogoji ne more posamezni osobi odstopiti

Mora se strogo paziti na trdnost in naslovi

Bankovno komanditno društvo

A. REIN I DRUG
ZAGREB, Trg I. br. 15

Telefon 1-38 in 17-53

— Zastopniki se iščejo v vseh večjih mestih države —

VSE LJUBITELJE JURČIČEVIN ROMANOV

opozarjamo, da je izšel

Jurčičevih spisov 4. zvezek.

Urednik dr. Ivan Prijatelj.

Vsebina: Urednikov uvod — Golida. Hči mestnega sodnika. Nemški valpet. Dva brata — Božidar Tirtelj — Kozlovska sodoa — Črti iz življenja polit. agitatorja — Sin kmetijskega cesarja — Sosedov sin — Urednikove opombe — Str. 475.

Broširana knjiga velja Din 72—, v celo platno vezana 86—, v polfrancosko usnje vezana 92—.

Naroča se v

Knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica nasproti glavne pošte.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Izkušen elektrotehnik,

ki se dobro spozna z električno strujo visoke napetosti ter je izurjen v postavljanju motorjev in drugih električnih instalacij se takoj sprejme. — Reflektanti naj javijo svoje prošnje z referencami in pogoji na naslov: Rudnici uglja u Aleksincu B. D.

Novi letnik Ljublj. Zvona

je začel izhajati.

Prva številka v jako elegantni povsem novi opremi prinaša: Pesmi Pavla Golie, Ivana Cankarja, Frana Elterja, Ivo Peruzzijs, romana Juša Kozaka in Franceta Bevka, eseje o Tolstemu in Nietzscheju, o razstavi portretnega slikarstva na Slovenskem ter zgodovinski članek. Prvi pojav Antov. Poleg tega: Književna poročila in Kronika.

Naročila na 40. letnik, ki velja za celo leto 120 Din, za inozemstvo 150 Din, še vedno sprejema

Knjigarna Tiskovne zadruga
v Ljubljani.

**TISKOVINE
ZA TRGOVCE
DENARNE ZAVODE
URADE**

in vsa druga tiskarska dela izvršuje
točno in lično

DELNIŠKA TISKARNA
D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 16

iz korotanske zgo-

dovine je zejet roman

**Angelin
Hidar**

Spisal Ivan Lah,

Cena vezani knjigi Din 32, po pošti Din 1-50 več

Izdala:

Tiskovna zadruga

v Ljubljani.

«Jutrov» roman

LUCIFER

katero skotinsko napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletaji od začeta do konca. Ki prinaša navdušenemu čitatelju s interesantnim razmotirvanjem vsak hip presenečenja, ki mu te sledi razodiranje in konstantna in sproti presenečenja tako, da so čitatelji neoporeno pritačevali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobliva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Žolj zabavati Vas ne nore nobena knjiga!

Vezana stanje 65 Din

Broširana pa 45 Din